

કૌ	ડ	ન	બ	હા	ડ	ને	ડ	પ્યાડ	રેડ	ડ	ડ	બ	ડ	લ્મા	ડ
ગં	-	મં	રેં	સાં	-	સાં	સાં	ધ	નિ	સાં	રેં	નિ	સાં	ધ	પ
છી	ડ	ન	લ	ઈ	ડ	મો	રી	સી	ડ	સ	ગ	ગ	રિ	યા	ડ
મ	મ	પ	-	ધનિ	સાં	ધ	પ	મ	-	પ	ધ	મ	પ	ગ	મ
બ	ર	જો	ડ	રીડ	ડ	પિ	યા	આ	ડ	વે	સું	દ	ર	વા	ડ
નિધ	-	-	નિ	ધનિ	સાંરેં	નિ	સાં								
છાં	ડ	ડ	ડ	દેડ	ડડ	ધ	ર								
×				2				0				0			

સ્થાયીના આલાપ :

(1)	મ	પ	ગ	મ	રે	-	-	-	રેગ	મધ	પ	-	ગ	મ	રે	સા
(2)	ગ	મ	ધ	-	ધ	ધ	પ	-	મ	પ	ગ	મ	રે	-	સા	-
(3)	ગ	મ	ધ	-	નિ	સાં	ધ	-	પ	-	ગ	મ	રે	-	સા	-
(4)	સા	રે	સા	-	ગ	મ	રે	સા	ગ	મ	ધ	પ	ગ	મ	રે	સા
	ગ	મ	ધ	-	નિ	સાં	ધ	પ	મ	પ	ગ	મ	રે	-	સા	-
	0				3				×				2			

અંતરાના આલાપ :

(1)	મ	પ	મ	પ	ગ	મ	રે	સા	ગ	મ	ધ	-	ધ	ધ	પ	-
	ધ	નિ	સાં	રેં	નિ	સાં	ધ	પ	-	ધ	મ	પ	ગ	મ	રે	સા
(2)	સાં	-	-	-	-	-	-	-	ગં	મં	રેં	સાં	નિ	રેં	સાં	-
	ધ	-	મ	પ	ગ	મ	રે	-	ગ	મ	રે	સા	નિ	રે	સા	-
(3)	ગ	મ	ધ	-	ધ	-	ધ	-	ધ	નિ	સાં	રેં	ગં	મં	રેં	સાં
	સાં	રેં	સાં	સાં	રેં	સાં	નિ	સાં	ધ	-	મ	પ	ગમ	ધનિ	સાં	-
(4)	ગ	મ	ધ	-	નિ	-	સાં	-	ધ	-	મ	પ	ગ	મ	રે	સા
	સા	રે	ગ	મ	ધ	-	મ	પ	ધ	નિ	સાં	રેં	સાં	નિ	સાં	-
	×				2				0				3			

(1)	<u>सा</u> रे <u>ग</u> म <u>ध</u> ध <u>म</u> प	<u>ग</u> म <u>रे</u> सा <u>नि</u> रे <u>सा</u> -	<u>ग</u> म <u>ध</u> नि <u>सां</u> रें <u>सां</u> नि
(2)	<u>सा</u> रे <u>ग</u> रे <u>ग</u> म <u>ग</u> म	<u>ग</u> म <u>ध</u> नि <u>सां</u> रें <u>नि</u> सां	<u>सां</u> रें <u>नि</u> सां <u>ध</u> प <u>म</u> प
(3)	<u>प</u> प <u>म</u> प <u>ग</u> म <u>रे</u> सा	<u>ध</u> ध <u>म</u> प <u>ग</u> म <u>रे</u> सा	<u>सां</u> नि <u>ध</u> प <u>नि</u> नि <u>ध</u> प
0	3	×	2

(1)	गम	धम	धनि	धनि	धनि	सांरें	निसां	धप	धध	भप	धध	भप	धध	भप	गम	रेसा
(2)	धनि	सांध	निसां	धनि	धनि	सांरें	सां	निसां	सांनि	धसां	निध	सांनि	धप	भप	गम	रेसा
(3)	गम	गम	रेसा	निसा	निसां	निसां	धप	भप	गंभं	गंभं	रेंसां	निसां	धध	भप	गम	रेसा
	×				2				0				3			

રાગ : હમીર

તરાના તાલ : ત્રિતાલ, (માત્રા-16)

સ્થાયી : દ્રે દ્રે દ્રે દીઘ્દીઘ્ત નન નાત નનના
તનનના તનના દ્રે દ્રે દીઘ્દીઘ્ત નન
દીઘ્ત નાતોઘ્ત દરે દાનિ ।

अंतरा : द्रे द्रे द्रे द्रे द्रे द्रे द्रे द्रीम्त ननननन
तनन तोम्तनन द्रीम्त न नननन
द्रेद्रेद्रे दानि यलियल ललललमु ॥

स्थायी

[illegible]

અંતરા :

સાંધ	-	સાં	સાં	સાં	સાં	સાં	સાં	પ	ગ	પ	પ	પ	ધ	પ	પ
દી	ડ	મ્ત	ન	ન	ન	ન	ન	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે
સાંધ	-	સાં	સાં	સાંધ	ધ	પ	પ	સાં	સાં	સાંધ	સાં	-	રેં	સાં	સાં
દી	ડ	મ્ત	ન	ન	ન	ન	ન	ત	ન	ન	તો	ડ	મ્ત	ન	ન
સાં	રેં	સાં	નિ	ધ	પ	મ્પ	પ	પગ	મ	પ	ગરે	-	સા	નિધ	નિ
ય	લ	લ	લ	લ	મુ	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દ્રે	દા	ડ	નિ	ય	લિ
×				2				0				3			

રાગ : હમીર

ધ્રુપદ

તાલ : ચૌતાલ (માત્રા-12)

સ્થાયી : સધન બન બંક સરલ, તરાલ બીથી બન છાયો,
સાંઝ ભયે બરસ ગયે, પાવસ ઋત કોકિલા રટ ।

અંતરા : જુહી વેલી દલ બેલી કે, પાતન ઔર છાંહ ફૂલિ.
કલિ સાંઝ અલી નાહિં, ફિરત ગલિ બન રાજા નટ ॥

સ્થાયી :

નિસાં	નિધ	નિધ	નિધ	નિ	પ	મ્	પ	પ	ધ	મ	પ
સ	ધ	ન	બ	ડ	ન	બં	ડ	ક	સ	ર	લ
મ્પ	પગ	મ	રે	પગ	મ	પ	પગ	મરે	સા	રે	સા
ત	રા	ડ	લ	બી	ડ	થી	બ	નડ	છાં	ડ	યો
પગ	-	પગ	પગ	પગ	મરે	પગ	મ	ધ	મ	પ	-
સાં	ડ	ઝ	ભ	યે	ડડ	બ	ર	સ	ગ	યે	ડ
પગ	મગ	સા	રે	સા	સા	પગ	મ	રે	સા	રે	સાસા
પા	ડડ	વ	સ	ઋ	ત	કો	ડ	કિ	લા	ડ	રટ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

મ	પ	-	નિસાં	-	સાં	નિસાં	સાં	-	નિસાં	રેં	સાં
જ	હી	ડ	બે	ડ	લિ	દ	લ	ડ	બે	લી	કે
સાંધ	નિધ	સાં	સાં	નિસાં	રેં	સાં	-	નિ	સાંધ	નિ	પ
પા	ડ	ત	ન	ઔ	ર	છાં	ડ	હ	ફૂ	ડ	લિ
પમ	પ	-	પધ	-	પ	પસાં	સાંધ	પ	પ	ધ	પ
ક	લી	ડ	સાં	ડ	ઝ	અ	લી	ડ	ના	ડ	હિં
પગમ	પ	ધ	રેં	સાં	નિધ	રેં	સાં	-	પ	ધ	પપ
ફિડ	ર	ત	ગ	લિ	બ	ન	રા	ડ	જા	ડ	નટ
×		0		2		0		3		4	

રાગ : હમીર

ધ્રુપદ - દુગુન

તાલ - ચૌતાલ

માત્રા - 12

સ્થાયી

નિસાંનિધ	નિધનિધ	નિપ	પમપ	પધ	મપ	પપગ	મરે	પગમ	પપગ	મરેસા	રેસા
સધ	નબ	ડન	બંડ	કસ	રલ	તરા	ડલ	બીડ	થીબ	નડછા	ડયો
પગ-	પગપગ	ગમરે	પગમ	ધમ	પ-	પગમગ	સારે	સાસા	પગમ	રેસા	રેસાસા
સાંડ	ઝબ	યેડા	બર	સગ	યેડ	પાડડ	વસ	ઋત	કોડ	કિલા	ડરટ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા :

પપ	-નિસાં	-સાં	નિસાંસાં	-નિસાં	રેંસાં	સાંધનિધ	સાંસાં	નિસાંરેં	સાં-	નિસાંધ	નિપ
જુહી	ડબે	ડલિ	દલ	ડબે	લીકે	પાડ	તન	ઔર	છાંડ	હફ	ડલિ
પમપ	-પધ	-પ	પસાંધસાં	પપ	ધપ	પગમપ	ધરેં	સાંનિધ	રેંસાં	-પ	ધપપ
કલી	ડસાં	ડઝ	અલી	ડના	ડહીં	ફિડર	તગ	લિબ	નરા	ડજા	ડનટ
×		0		2		0		3		4	

રાગ : હમીર

ધમાર તાલ : ધમાર (માત્રા -14)

સ્થાયી : અભિર ગુલાલ લાલકે, સરરંગ છિરકત

બિર્જત યનકો હરિ પકર કે ધાય ધાય ।

અંતરા : કાહુ કો લપટ ઔર ઝપટ, કાહુ કો ગરે લાગ લાગ ॥

સ્થાયી :

નિધ	-	-	નિ	ધ	નિસાં	-	રેં	સાં	-	મપ	પ	ગ	મ
લા	ડ	ડ	લ	ડ	લા	ડ	લ	કે	ડ	અ	બિ	ર	ગુ
મપ	પ	-	ધ	ધ	પ	પ	મપ	ગમ	રે	સાં	ધ	પ	પ
છિ	ર	ડ	ક	ત	બિ	જ	ત	યડ	ન	સ	ર	રં	ગ
નિસા	સાં	સાં	નિ	ધ	સાં	રેં	સાં	નિ	ધ	નિસા	રે	સા	સા
પ	ક	રડ	કે	ડ	ધા	ય	ધા	ડ	ય	કો	ડ	હ	રિ
×					2		0			3			

અંતરા

મપ	પ	-	સાં	-	-	સાં	સાં	સાં	-	નિસાં	રેં-	સાં	-
કા	હુ	ડ	કો	ડ	ડ	લ	પ	ટ	ડ	ઔ	ડ	ર	ડ
નિસાં	સાંધ	-	સાં	-	નિસાં	સાંરે	સાં	-	નિ	સાં	ધ	પ	-
ઝ	પ	ડ	ટ	ડ	કા	ડ	હુ	ડ	ડ	કો	ડ	ડ	ડ
મપ	મં	ગં	મં	રેં	સાં	-	સાંધ	સાં	નિ	રેં	રેં	સાં	-
કા	ડ	ડ	ડ	ડ	હું	ડ	કો	ડ	ડ	ડ	ગ	રે	ડ
મપ	નિ	ધ	સાં	નિ	રેં	રેં	નિસાં	નિ	ધ				
લા	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ગ	લા	ડ	ગ				
×					2		0			3			

ધમાર - દુગુન

સ્થાયી

ધ	-	-	નિ	ધ	પપ	ગમ	ધ-	-નિ	ધસાં	પ	પ	ગ	મ
લા	ડ	ડ	લ	ડ	અભિ	રગુ	લાડ	ડલ	ડલા	અ	બિ	ર	ગુ
પપ	-ધ	ધપ	પપ	ગમરે	સારે	સાસા	સાસાં	સાંનિધ	-સાં	-રેં	સાં-	સાંધ	પપ
છિર	ડક	તબિ	જતિ	યડન	કોડ	હરિ	પક	રડકે	ડધા	ડલ	કેક	સર	રંગ
×					2		0			રેંસાં	નિધ	પપ	ગમ

અંતરા													
પપ	-સાં	--	સાંસાં	સાં-	સાંરેં	સાં-	સાંધ	-સાં	-સાં	રેંસાં	-નિ	સાંધ	પ-
કાહુ	ડકો	ડડ	લપ	ટડ	ઑડ	રડ	ઞપ	ડટ	ડકા	ડહુ	ડડ	કોડ	ડડ
પમં	ગંમં	રેંસાં	-ધ	સાંનિ	રેંરેં	સાં-	પનિ	ધસાં	નિરેં	રેંસાં	નિધ	પપ	ગમ
કાડ	ડડ	ડહુ	ડકો	ડડ	ડગ	રેડ	લાડ	ડડ	ડડ	ગલા	ડગ	અભિ	રગુ
×					2		0			3			

વાદ્ય સંગીતના વિદ્યાર્થીઓ માટે

રાગ : હમીરની ગત (વિતત્ વાદ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ

સ્થાયી													
સાં	સાં	નિ	નિ	મ	પ	ગ	મ	ધ	ધ	-	સાં	ધ	-
0				3				×				2	
ગ	મ	ધ	ધ	પ	ધ	પ	-	ગ	-	મ	રે	સા	રે
0				3				×				2	

અંતરા													
પ	પ	સાં	સાં	સાં	સાં	રેં	સાં	ધ	ધ	સાં	રેં	સાં	નિ
0					3			×				2	
સાં	-	ગં	ગં	મં	રેં	સાં	સાં	ધ	ધ	સાં	રેં	સાં	નિ
0					3			×				2	
સાં	સાં	ધ	પ	ધનિ	સાંરેં	સાં	નિ	ધ	નિ	પ	ધ	મ	પ
0				3				×				2	

રાગ : હમીરની તાન

સાં	સાં	નિ	નિ	મ	પ	ગ	મ
0				3			

- (1) પનિ ધસાં નિરેં સાંનિ ધપ મપ ગમ રેસા
 × 2
- (2) સાંનિ ધપ મપ ધપ ગમ ધપ ગમ રેસા
 × 2
- (3) ગમ ધપ નિધ સાંનિ ધપ મપ ગમ રેસા
 × 2

- સાં સાં નિ નિ | મ̇ પ ગ મ | ધ ધ - સાં | ધ - પ -
 0 3 × 2
- (4) સારે નિસા ગમ ધ | ગમ ધપ નિધ સાં
 0 3
 સારે સાંનિ ધપ મ̇પ | ગમ ધપ ગમ રેસા |
 × 2
- (5) પ પ સાં સાં | સાં સાં રે સાં | ધ ધ સાં રે | સાં નિ ધ પ
 0 3 × 2
 ગમં રેસાં નિરે સાંનિ | ધપ મ̇પ સાં- --
 0 3
 સાંનિ ધપ મ̇પ ધપ | મ̇પ ગમ ધ- -
 × 2
 ધપ મ̇પ ગમ રેસા | સારે નિસા ગમ ધ
 0 3
 ગમ ધપ નિધ સાં | ગમ ધપ નિધ સાં |
 × 2

રાગ : હમીર રજાખાની ગત (તત્ વાદ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ (માત્રા - 16)

સ્થાયી

	ધ નિનિ સાં રે	નિ સાંસાં ધ પ	મ̇ પપ ગ મ
	દા દીર દા રા	દા દીર દા રા	દા દીર દા રા
	2	0	3
ધ - ધ ધ	ધ પપ મ̇ પ	ગ મમ રે સા	રે નિનિ સા સા
દા - દા રા	દા દીર દા રા	દા દીર દા રા	દા દીર દા રા
×	2	0	3
ગ મમ રે સા	પ ધધ મ̇ પ	ધ પપ મ̇મ̇ પ	ધ નિનિ સાં નિ
દા દીર દા રા	દા દીર દા રા	દા દીર દીર દા	દા દીર દા રા
×	2	0	3

ધ	પ	પ	મ	પ
દા	દી	ર	દા	રા
×				

અંતરા

	પ	પ	પ	મ	પ	મ	પ	પ	ગ	મ	નિ	ધ	નિ	નિ	નિ	
	દા	દી	ર	દા	રા	દા	દી	ર	દા	રા	દા	દી	ર	દી	ર	
×	2					0				3						
સાં	સાં	સાં	સાં	સાં	રે	રે	સાં	સાં	ગં	મં	રે	સાં	ધ	પ	મ	પ
દા	દી	ર	દા	રા	દા	દી	ર	દા	દા	દી	ર	દા	દા	દી	ર	દા
×	2					0					3					
ગ	મ	રે	સા	ધ	પ	પ	મ	પ	ધ	-	નિ	સાં	ધ	નિ	સાં	નિ
દા	દી	ર	દા	દા	દી	ર	દા	રા	દા	-	દા	રા	દા	દી	ર	દી
×	2					0					3					
ધ	પ	પ	મ	ધ												
દા	દી	ર	દા	રા												
×																

રાગ હમીર રજાખાની ગતના તોડા

(1)	સાં	રે	નિ	સાં	ધ	નિ	પ	ધ
	2				0			
	મ	પ	ગ	મ	સા	રે	નિ	સા
	3				×			
(2)	ગં	મં	રે	સાં	નિ	સાં	ધ	પ
	2				0			
	મ	પ	ગ	મ	રે	સા	ગ	મ
	3				×			
(3)	સાં	રે	સાં	નિ	ધ	પ	મ	પ
	×				2			

	ધ	પપ	મ	પ		ગ	મમ	રે	સા
	૦					૩			
	સા	રેરે	નિ	સા		ગ	મમ	ધ	પ
	×					૨			
	ધ	-	-	-		સા	રેરે	નિ	સા
	૦					૩			
	ગ	મમ	ધ	પ		ધ	-	-	-
	૦					૨			
	સા	રેરે	નિ	સા		ગ	મમ	ધ	પ
	૦					૩			
	ધ								
	×								
(4)	સાં	નિનિ	ધ	પ		મ	પપ	ધ	નિ
	×					૨			
	સાં	રેરે	સાં	નિ		ધ	પ	મ	પ
	૦					૩			
	ધ	નિનિ	ધ	પ		મ	પ	ધ	પ
	×					૨			
	ગ	મમ	રે	સા		નિ	સાસા	ગ	મ
	૦					૩			
	ધ								
	×								
(5)	સાં	રેરે	નિ	સાંસાં		ધ	નિનિ	પ	ધ
	×					૨			
	મ	પ	ગ	મ		સા	રે	નિ	સા
	૦					૩			
	ગ	મમ	ધ	પ		ધ	-	ગ	મમ
	×					૨			
	ધ	પ	ધ	-		ગ	મમ	ધ	પ
	૦					૩			
	ધ								
	×								

(3) રાગ : તિલક કામોદ

રાગ - સ્વરૂપ ચિત્રાંકન

પરિસંવાદી વાદી હૈ ચઢત ન ધૈવત ગાત ।
વક રિખબ સોરઠહિસેં તિલકકામોદ સુહાત ॥

માહિતી :

રાગ	-	તિલક કામોદ
થાટ	-	ખમાજ
સ્વર	-	બધા શુદ્ધ સ્વરો, કોમળ નિષાદ્નો અલ્પ પ્રયોગ,
વજ્ર્ય સ્વર	-	કોઈ નથી.
રાગ જાતિ	-	વક ષાડવ - સંપૂર્ણ
વાદી સ્વર	-	સાં (તાર ષડ્જ)
સંવાદી સ્વર	-	પ (પંચમ)
ગાવાનો સમય	-	રાત્રીનો બીજો પ્રહર
રાગની પ્રકૃતિ	-	ભક્તિ રસ, શૃંગાર
રાગનો પ્રભાવ	-	મનોભાવનાની શુદ્ધતા માટે
આરોહ	-	સારેગસા, રેમપ, ધમપસાં
અવરોહ	-	સાંપ ધમગ, સારેગસાનિ, પ્નિસા.
પકડ	-	પ્નિસા રે, રેગ, સા, રે પ મગ, સારે ગસા.

સ્વર વિસ્તાર :

- (1) સા, સારેગસા, પ્નિસારેગસા, સારેમપ, પ, પમગરેસા, સારેમપ રેમપધમપગ, સારેગસા.
- (2) રેમપ, પધમગ, રેપમગ, રેપમપમગરેસા, સારેપમગરે, સારેગસા.
- (3) રેમપધમપધમગરેગસા, પધમગ, સા રેપમગ ૈસા, રેમપધ, મપસાં, સાં પ ધ મ ગૈસા, સારેસારેગૈસા.
- (4) રેમપ, મપસાં, સાં પ, પનિસાં, નિસારેં, રેંસાં પ, પનિ ધમપગ, સારેમગ, સારેગસા
- (5) સારેસારેમ, રેમરેમપ, પધપધમપસાં, નિસાંનિસાં, પનિસારેંસાં સાંરેંનિસાં પ, પધમપગ, મપગ, રેપમપમગ ૈસા.
- (6) સારેસાપમ, પમગરેસારેપમ, ગરેસારે મ, ગૈસા, સારેમ, રેમપ, મપસાં, નિસારેં, સાંરેંગં સાં, સાંરેંસાં પ, પ પનિધમપ, ગરેસારેગ સા.

છોટા ખ્યાલ

મધ્યલય - ત્રિતાલ (માત્રા-16)

સ્થાયી :

નીર ભરન કૈસે જાઉં સખી અબ,
ડગર ચલત મોસે કરત રાર અબ ।

અંતરા :

ઐસો ચંચલ ચપલ હટ નટખટ,
માનત ન કાહુ કી બાત,
બિનતી કરત મૈં તો ગઈ રે હાર અબ ॥

સ્થાયી

પ	-	નિ	સા	રે	ગ	નિ	સા	રે	ગ	પ	મ	ગરે	સા	નિ
જા	ડ	ઉ	સ	ખી	ડ	અ	બ	ની	ડ	ભ	ર	નડ	કૈ	સે
પ	ધ	મ	ગ	રે	ગ	નિ	સા	રે	મ	પ	ધ	મ	પ	સાં
ક	ર	ત	રા	ડ	ર	અ	બ	ડ	ગ	ર	ચ	લ	ત	મો
×				2				0				3		

અંતરા

મ	મ	મ	મ	પ	પ	નિ	નિ	સાં	સાં	સાં	સાં	સાં	સાં	નિ
ઐ	સો	ચં	ચ	લ	ચ	પ	લ	હ	ટ	ન	ટ	ખ	ટ	મા
રેં	રેં	સાં	રેં	ગં	સાં	-	સાં	પ	નિ	સાં	રેં	સાં	નિ	ધ
ત	ન	કા	હ	કી	બા	ડ	ત	બિ	ન	તી	ક	ર	ત	મૈ
પ	ધ	મ	ગ	રે	ગ	નિ	સા							
ગ	ઈ	રે	હા	ડ	ર	અ	બ							
×				2				0				3		

સ્થાયીના આલાપ :

(1)	પ	નિ	સા	રે	ગ	-	સા	રે	પ	મ	ગ	રે	સારે	ગ	સા	-
(2)	સા	રે	ગ	સા	-	રે	ગ	સા	પ	-	મ	ગ	સારે	ગ	સા	-
(3)	સા	રે	પ	મ	ગ	-	સા	રે	ગ	-	સા	-	પ	નિ	સા	-
(4)	રે	મ	પ	-	ધ	મ	ગ	રે	સા	રે	ગ	-	સા	નિ	સા	-
0					3				×				2			

અંતરાના આલાપ :

(1)	સાં	-	-	-	પ	ધ	મ	ગ	રે	-	-	-	ગ	-	સા	-
(2)	પ	નિ	પ	નિ	સાં	-	પ	ધ	મ	-	નિ	ધ	પમ	ગરે	સા	-
(3)	રે	મ	પ	નિ	સાં	રેં	ગં	સાં	સાં	-	પ	ધ	મ	ગ	રે	સા
(4)	સાં	પ	નિ	ધ	પ	મ	ગ	રે	સા	રે	મ	પ	ધ	મ	પ	સાં
×					2				0				3			

સ્થાયીની તાન :

(1)	સારે	ગસા	રેગ	સારે	પમ	ગરે	ગ	સા	પમ	ગરે	ગ	સા	રેગ	સા	રેગ	સા
(2)	ગરે	સારે	સા	પમ	ગરે	સારે	ગ	સા	રેમ	પધ	મપ	ધપ	મગ	રેમ	ગરે	સા
(3)	સારે	મપ	ધપ	મપ	મપ	સાં	પ	સાં	સાં	પનિ	ધપ	મગ	સારે	પમ	ગરે	સા
	0				3				×				2			

અંતરાની તાન :

(1)	પનિ	સારે	નિસાં	રેંગ	સારે	ગંસાં	નિસાં	સાંનિ	સાંપ	ધમ	ગરે	ગસા	નિસા	રેમ	ગરે	સાસા
(2)	પનિ	સારે	નિસાં	રેસાં	નિસાં	રેસાં	પધ	મગ	રેગ	સારે	મપ	સાં	મપ	સાં	મપ	સાં
(3)	સારે	ગંસાં	સારે	ગંસાં	પધ	મ	નિધ	પમ	ગ	સારે	પ	મગ	રેગ	રેગ	મગ	રેસા
	×				2				0				3			

રાગ : તિલક કામોદ

તરાના

તાલ - એકતાલ (માત્રા-12)

સ્થાયી : તનોમ્તનન તનોમ્તનન, દેરેના તનન તદરેદાનિ
નાદિરદિરદાનિ તું દિર દિરદાની તોમ્તનન નનન તદરેદાનિ ।

અંતરા : ઓદાનિ ઓદાનિ તદાનિ તદાનિ, દેરેના તનન તદરે દાનિ
ધાકિટ તક ધુમ કિટ તફ ધિત્તા કીડ નગ તિરકિટ
ધા કડા ન્યા ધા કડા ન્યા ધા કકા ન્યા તદારે દાનિ ॥

સ્થાયી :

નિસાં	સાં	-	ધ	પમ	ગ	ગરે	સારે	ગ	રેસા	સા	નિ
ત	નો	ડ	મ્ત	ન	ન	તડ	નોડ	ડ	મ્ત	ન	ન
સાંનિ	પ	સાંનિ	સા	રે	રે	રેપ	મ	રેગ	સા	-	સા
દે	રે	ના	ત	ન	ન	ત	દ	રે	દા	ડ	નિ
રેમ	રે	રે	મ	મ	પ	પ	પ	પ	પ	પમ	નિ
ના	દિર	દિર	દા	નિ	તું	દિર	દિર	દા	નિ	તો	ડ
સાં	સાં	નિ	ધપ	મ	ગરે	નિસા	રે	ગ	સા	-	સા
મ્ત	ન	ન	નડ	ન	નડ	ત	દ	રે	દા	ડ	નિ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

મ	મ	મ	પ	પ	પ	સાંનિ	નિ	નિ	સાં	સાં	સાં
ઓ	દા	નિ	ઓ	દા	નિ	ત	દા	નિ	ત	દા	નિ
રંગ	રે	રેં	મં	ગં	રે	સાં	રે	ગં	સાં	-	સાં
દે	રે	ના	ત	ન	ન	ત	દ	રે	દા	ડ	નિ
અ	રે	મ	મ	પ	પ	સાંનિ	નિ	સાં	સાં	રે	રે
ધા	કિટ	તક	ધુમ	કિટ	તક્	ધિ	તા	કિડ	નગ	તિર	કિટ
પ	નિ	સાં	રે	સાં	-	સાં	-	ધપ	ધ	મ	-
ધા	ડ	કડા	ડ	ન્યા	ડ	ધા	ડ	કડા	ડ	ન્યા	ડ
રે	-	રે	-	મ	ગ	રે	અ	ગ	રે	સા	સા
ધા	ડ	કડા	ડ	ન્યા	ડ	ડ	ત	દા	રે	દા	નિ
×		0		2		0		3		4	

રાગ - તિલક કામોદ

ધ્રુપદ -તાલ - ચૌતાલ (માત્રા-12)

સ્થાયી : લંબોદર ગિરિજા સુત, વિઘ્ન હરન દુઃખ હલન

ગણપતિ ગણ નાયક ।

અંતરા : એક દંત દયાવંત, પાષાંકુશ કર ધરન,

એસે શિવ સુત તુમરો, લલિત પિયા ધરત ધ્યાન ॥

સ્થાયી

નિ	પ	નિ	નિ	સા	સા	રે	મ	ગરે	ગ	નિ	સા
લં	ડ	બો	ડ	દ	ર	ગિ	રિ	જાડ	ડ	સુ	ત
રે	-	મ	મ	પ	પ	મપ	ધ	મ	ગરે	ગ	સા
વિ	ડ	ઘ્ન	ડ	ર	ન	દુઃડ	ડ	ખ	દડ	લ	ન
નિ	સાં	પ	ધ	મ	ગ	રેપ	મગ	સારે	ગરે	ગ	સા
ગ	ણ	પ	તિ	ગ	ણ	નાડ	ડડ	ડડ	ડડ	ય	ક
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

મ	મ	પ	નિ	-	નિ	નિ	સાં	સાં	નિ	-	સાં
એ	ડ	ક	દં	ડ	ત	દ	યા	ડ	વં	ડ	ત
પ	-	નિ	સાં	રેં	રેં	સાં	રેં	ગંરેં	ગં	સાં	સાં
પા	ડ	પાં	ડ	કુ	શ	ક	ર	ધડ	ર	ડ	ન
સાં	-	રેં	ગં	નિ	સાં	નિ	સાં	પ	ધ	મ	પ
એ	ડ	સે	ડ	શિ	વ	સુ	ત	તુ	મ	રો	ડ
સાં	સાં	પ	ધ	મ	ગ	સા	રે	ગરે	ગ	સા	સા
લ	લિ	ત	પિ	યા	ડ	ધ	ર	તડ	ધ્યા	ડ	ન
×		0		2		0		3		4	

રાગ- તિલક કામોદ

ધ્રુપદ - દુગુન

તાલ - ચૌતાલ

સ્થાયી

નિ	પ	નિ	નિ	સા	સા	નિપ	નિનિ	સાસા	રેમ	ગરેગ	નિસા
લં	ડ	બો	ડ	દ	ર	લંડ	બોડ	દર	ગિરિ	જાડડ	સુત
રે-	મમ	પપ	મપધ	મગરે	ગસા	નિસાં	પધ	મગ	રેપમગ	સારેગરે	ગસા
વિડ	ધ્નહ	રન	દુ:ડડ	ખદડ	લન	ગણ	પતિ	ગણ	નાડડડ	ડડડડ	યક
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

મમ	પનિ	-નિ	નિસાં	સાંનિ	-સાં	પ-	નિસાં	રેંરેં	સાંરેં	ગંરેંગં	સાંસાં
એડ	કદં	ડત	દયા	ડવં	ડત	પાડ	પાંડ	કુશ	કર	ધડર	ડન
સાં-	રેંગં	નિસાં	નિસાં	પધ	મપ	સાંસાં	પધ	મગ	સારે	ગરેગ	સાસા
એડ	સેડ	શિવ	સુત	તુમ	રોડ	લલિ	ત પિ	યાડ	ધર	તડ ધ્યા	ડન
×		0		2		0		3		4	

રાગ - તિલક કામોદ

ધમાર

તાલ: ધમાર

(માત્રા - 14)

સ્થાયી :

ખેલત શ્યામ હોરી મારત પિયકારી,
રંગ મેં ભીગે સારી બ્રિજ કી નર નારી ।

અંતરા :

રંગ કી દેખો ન્યારી શોભા લુભાવે, પ્યારી નંદ યશોદા માઈ
સંગ રાધા દુલારી બજાયે, ગિરિધારી રંગભરી બાસુરી ॥

સ્થાયી

સાં	પ	ધ	મ	ગ	રે	સા	રે	મ	પ	સાં	નિ	સાં	સાં
ખે	લ	ત	શ્યા	મ	હો	રી	મા	ર	ત	પિ	ચ	કા	રી
પ	નિ	સાં	રેં	ગં	સાં	સાં	સાં	પ	ધ	મ	ગ	રેગ	સા
રં	ગ	મેં	ભી	ગે	સા	રી	બ્રિ	જ	કી	ન	ર	નાડ	રી
×					2		0			3			

અંતરા

ધ	મ	પ	સાં	સાં	નિ	સાં	પ	નિ	સાં	રેં	ગં	સાં	સાં
રં	ગ	કી	દે	ખો	ન્યા	રી	શો	ભા	લુ	ભા	વે	ધ્યા	રી
સાં	પ	ધ	મ	ગ	રે	રે	રે	મ	પ	ધ	નિ	ધ	પ
નં	દ	ચ	શો	દા	મા	ઈ	સં	ગ	રા	ધા	દુ	લા	રી
મ	ગ	રે	સારે	ગ	સા	સા	રે	મ	પ	સાં	નિ	સાં	સાં
બ	જા	યે	ગિડ	રી	ધા	રી	રં	ગ	ભ	રી	બા	સુ	રી
×					2		0			3			

ધમાર - દુગુન

સ્થાયી

સાપ	ધમ	ગરે	સારે	મપ	સાંનિ	સાંસાં	પનિ	સાંરેં	ગંસાં	સાંસાં	પધ	મગ	રેગસા
ખેલ	તશ્યા	મહો	રીમા	રત	પિચ	કારી	રંગ	મેંભી	રોસા	રીબ્રિ	જકી	નર	નાડરી
×					2		0			3			

અંતરા

ધ	મ	પ	સાં	સાં	નિ	સાં	ધમ	પસાં	સાંનિ	સાંપ	નિસાં	રેંગ	સાંસાં
રં	ગ	કી	દે	ખો	ન્યા	રી	રંગ	કીદે	ખોન્યા	રીશો	ભાલુ	ભાવે	ધ્યારી
સાંપ	ધમ	ગરે	રેરે	મપ	ધનિ	ધપ	મગ	રે સારે	ગસા	સારે	મપ	સાંનિ	સાંસાં
નંદ	ચશો	દામા	ઈસં	ગરા	ધાદુ	લારી	બજા	યેગિડ	રીધા	રીરં	ગભ	રીબા	સુરી
×					2		0			3			

વાધ્ય સંગીતના વિદ્યાર્થીઓ માટે

રાગ : તિલક

કામોદની ગત (વિતત્ વાધ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ

(માત્રા - 16)

સ્થાયી

રે ગ રે પ	મ ગરે નિ સા	નિ પ નિ સા	રે ગ નિ સા
0	3	×	2
રે મ પ ધ	મ પ સાં સાં	પ ધ મ મ	ગરે ગ નિ સા
0	3	×	2
રે ગ રે પ	મ ગરે નિ સા		
0	3		

અંતરા

મ મ મ મ	પ પ નિ નિ	સાં સાં નિ નિ	સાં સાં નિ સાં
×	2	0	3
રે રે સાં રે	ગં નિ સાં સાં	પ નિ સાં રે	નિ સાં - પ
×	2	0	3
પ ધ મ ગ	રે ગ નિ સા		
×	2		

રાગ - તિલક કામોદ ગતની તાન-

રે ગ રે પ	મ ગરે નિ સા		
0	3		
(1) સારે ગસા રેમ પધ	મપ મગ રેગ સા		
×	2		
(2) પધ મપ સાંનિ સાં	પધ પમ ગરે ગસા		
×	2		
(3) મપ નિસાં રેંગ સાં	પધ મગ રેગ સા		
×	2		
રે ગ રે પ	મ ગરે નિ સા	નિ પ નિ સા	રે ગ નિ સા
0	3	×	2
(4) સારે ગસા રેમ પધ	મપ નિસાં પનિ સાં		
0	3		

પનિ	સારે	નિસાં	નિસાં	પધ	પમ	ગરે	ગસા
×				2			
રે	ગ	રે	પ	મ	ગરે	નિ	સા
0			3			×	2
(5) નિસા	રેગ	રેસા	રેમ	પધ	પમ	રેગ	સા
0				3			
નિસા	રેમ	પનિ	સારે	પધ	મગ	રેગ	સા
×				2			

રાગ : તિલક કામોદ

રજાખાની ગત (તત્ વાદ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ (માત્રા - 16)

સ્થાયી

×				2				રે	ગગ	રે	પપ	મ	ગગ	સા	નિ
પ	નિનિ	સા	રે	ગ	-	નિ	સા	દા	દીર	દા	દીર	દા	દીર	દા	રા
દા	દીર	દા	રા	દા	-	દા	રા	0				3			
×				2				રે	મમ	પ	ધ	મ	પપ	સાં	સાં
પ	ધધ	મ	ગ	રે	ગગ	નિ	સા	દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા
દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	0				3			
×				2				રે	ગગ	રે	પપ	મ	ગગ	સા	નિ
પ	ધધ	મ	ગ	રે	ગગ	નિ	સા	દા	દીર	દા	દીર	દા	દીર	દા	રા
દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	×				3			

અંતરા

મ	-	પ	નિ	-	નિ	સાં	સાં	પ	નિનિ	સાં	રેં	ગં	ગં	નિ	સાં
દા	ડ	દા	રા	ડ	દા	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	દા	દા	દા	રા
×				2				0			3				
પ	નિનિ	સાં	રેં	નિ	સાંસાં	પ	ધ	ધ	પપ	મ	ગ	રે	પપ	મ	ગ
દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા
×				2				0			3				
રે	-	ગ	ગ	નિ	નિ	સા	-								
દા	ડ	દા	રા	દા	દા	રા	ડ								
×				2											

રાગ - તિલક કામોદ તોડા : (રજાખાની ગતના)

(1)	સાસા રેરે મમ પ	ધ પપ મ ગ
0		3
ધ પપ મ ગ	રે ગ નિ સા	
×	2	
(2)	પ નિનિ સાં પ	નિનિ સાં પ નિનિ
×	2	
સાં રે ગં સાં	પ ધધ મ ગ	
0	3	
રે - ગ ગ	નિ નિ સા -	
×	2	
(3)	પ નિનિ સાંસાં રેરે	સાં નિનિ ધધ પ
×	2	
ધ પપ મમ ગ	રે ગગ નિનિ સા	
0	3	
રે મમ પપ મમ	પ - રે મમ	
×	2	
પપ મમ પ -	રે મમ પપ મમ	
0	3	
પ		
×		
(4)	પધ પધ મપ સાં	ધપ મગ રેગ નિસા
×	2	
(5)	પ નિનિ સાં રે	નિનિ સાંસાં પ ધ
×	2	
ધ પપ મ ગ	રે ગગ નિનિ સા	
0	3	
રે મમ પ મ	પ - રે મમ	
×	2	
પ મ પ -	રે મમ પ મ	
0	3	
પ		
×		

(4) રાગ - દરબારી કાન્હડા

મૃદુ ગમધનિ તીઓ રિખબ અવરોહત ધ ન લાગ ।

રિ-પ વાદી સંવાદી તે કહત કાનડા રાગ ॥

રાગ-સ્વરૂપ ચિત્રાંકન

માહિતી :

રાગ	- દરબારી કાન્હડા
થાટ	- આસાવરી
સ્વર	- ગાંધાર, ધૈવત, નિષાદ્, કોમળ, બાકીના શુદ્ધ સ્વરો.
વર્જ્યસ્વર	- કોઈ નથી.
રાગ જાતિ	- સંપૂર્ણ - સંપૂર્ણ
વાદી સ્વર	- રે (રિખભ)
સંવાદી સ્વર	- પ (પંચમ)
ગાવાનો સમય	- રાત્રીનો ત્રીજો પ્રહર (મધ્યરાત્રિ)
રાગની પ્રકૃતિ	- ગંભીર
રાગનો પ્રભાવ	- અનિદ્રાનો રોગ દૂર થાય છે.
આરોહ	- સા રે ગ મ પ ધ નિ સાં
અવરોહ	- સાં ધ નિ પ મ પ ગ મ રે સા
પકડ	- ગ, મ રે, સા, ધ, નિ સા, રે, સા.

સ્વર વિસ્તાર :

- (1) સા, સા નિ ધ નિ સા, ધ નિ પ, મ પ નિ પ મ પ ધ નિ રેસા,
- (2) ધ નિ સા રે, રે, રે, ગ મરે, નિ સા, નિસા રેસા રે નિ સા, ધ નિ રે સા,
- (3) સારેગગ મરે, નિ સા ધ નિ રે સા, સા રે ગ ગ, મ પ, મપનિગગમરેસા, મ, રેસા, નિ સા રે ધ ધ, નિ, પ, ધ નિ રેસા.
- (4) સારેમપ, મપધધ, ધનિપ, મપનિપ, નિપમપ, ગ મરેસા.
- (5) સારેગ ગ ગમરેસા, મપ ધનિ પ, મપનિ, મપસાં, ધનિપ, મપ ગ ગ મરેસા.

છોટા ખ્યાલ

મધ્યલય - ત્રિતાલ - (માત્રા - 16)

સ્થાયી : ઘર જાન દે છાંડ મોરી બૈયા,
હાહા કરત તોરી પૈયા પરત હું,
મોહન સે ઝગરૈયા ॥

અંતરા : નગર નગર કે લોગવા સુનત હૈ,
ચર્યા કરત બ્રિજ નારીયોં,
જાવો જ જાવો જ તુમ ખાવો ગે ગાલિયાં,
મોહન સે ઝગરૈયા ॥

સ્થાયી

						મ	મ	રે	રે	સા	નિ	-	સા	રે	રે
						ધ	ર	જા	ને	દે	છાં	ડ	ડ	મો	રી
પ	-	ગ	-	-	-	મ	મ	રે	-	સા	સા	સા	સા	સા	સા
બૈ	ડ	યા	ડ	ડ	ડ	ધ	ર	હા	ડ	હા	ક	ર	ત	તો	રી
નિ	-	સા	રે	ધ	નિ	પ	-	મ	-	મ	મ	પ	-	મ	પ
પૈ	ડ	યા	પ	ર	ત	હું	ડ	મો	ડ	હ	ન	સે	ડ	ઝ	ગ
સાં	-	પ	-	ગ	-	મ	મ								
રૈ	ડ	ડ	ડ	યા	ડ	ધ	ર								
×				2				0				3			

અંતરા

								મ	મ	મ	મ	પ	પ	ધ	-
								ન	ગ	ર	ન	ગ	ર	કે	ડ
સાં	સાં	સાં	સાં	ધ	નિ	સાં	-	નિ	સાં	-	નિ	રેં	રેં	સાં	સાં
લો	ગ	વા	સુ	ન	ત	હૈ	ડ	ચ	ચા	ડ	ક	ર	ત	બ્રિ	જ
નિ	-	સાં	રેં	ધ	-	નિ	પ	મ	મ	મ	મ	પ	પ	નિ	પ
ના	ડ	ડ	રી	યાં	ડ	ડ	ડ	જા	વો	જી	જા	વો	જી	તુ	મ
મ	પ	સાં	ધ	-	નિ	પ	-	મ	-	મ	મ	પ	-	મ	પ
ખા	વો	ગે	ગા	ડ	લિ	યાં	ડ	મો	ડ	હ	ન	સે	ડ	ઝ	ગ
સાં	-	પ	-	ગ	-	મ	મ								
રૈ	ડ	ડ	ડ	યા	ડ	ધ	ર								
×				2				0				3			

સ્થાયીના આલાપ :

(1)	નિ	સા	-	-	-	-	-	સાનિ	રેસા	ધ	-	-	-	-	-	ધ	નિ
	પ	-	-	-	-	-	-	નિપ	મપ	સા	-	-	-	-	-	ધ	ર

(2)	સા	રે	ગ	-	-	-	-	સાનિ	રેસા	ધ	-	-	-	-		
	ધનિ	સા	નિસા	રે	ગ	-	-	મ	-	રે	-	સા	-	ધ	ર	
(3)	ધનિ	સારે	ગ	-	મ	મ	પ	-	-	-	-	મ	પ	ધ	-	
	-	-	નિ	પ	ગ-	મરે	સા	ગ-	મરે	સા	ગ-	મરે	સા	-	ધ	ર
(4)	મ	પ	ધ	-	-	-	ધ	નિ	પ	-	-	ધ	-	-	નિપ	મપ
	ધ	-	નિ	-	નિ	નિ	-	-	-	-	નિ	ધ	સાં	-	-	-
	0				3				×				2			

અંતરાના આલાપ :

(1)	મ	પ	ધ	નિ	પ	-	સાં	-	-	-	-	ધનિ	સાંરે	-	-	
	-	ધ	નિ	સાં	નિસાં	રે	-	-	-	ધ	નિ	સાં	નિપ	મપ	સાં	-
(2)	નિ	નિ	સાં	-	-	-	ધ	નિ	રે	-	સાં	-	-	-	-	-
	નિપ	મપ	સાં	સાં	સાં	નિપ	મપ	સાં	સાં	સાં	નિપ	મપ	સાં	સાં	સાં	-
(3)	ધ	નિ	સાં	રે	ગં	-	-	-	ગં	મં	રે	-	સાં	-	-	-
	ધનિ	રેસાં	નિપ	મપ	સાં	ધનિ	રેસાં	નિપ	મપ	સાં	ધનિ	રેસાં	નિપ	મપ	સાં	-
(4)	સાં	રે	ગં	-	રે	-	સાં	-	સા	રે	ગ	-	રે	-	સા	-
	સાં	-	-	-	સાંરે	ગં	નિસાં	રે	મપ	ધ	ધનિ	સાં	ધનિ	સાં	ધનિ	સાં
	0				3				×				2			

સ્થાયીની તાન :

(1)	મમ	ગમ	રેસા	પપ	મપ	ગમ	રેસા	નિનિ	પપ	મપ	ગમ	રેસા	નિરે	સાનિ	ધનિ	રેસા
(2)	ધનિ	સાધ	નિસા	ધનિ	ધનિ	સારે	ગમ	રેસા	સારે	મપ	નિપ	મપ	નિપ	મપ	ગમ	રેસા
(3)	ધધ	ધનિ	નિનિ	સાસા	ધધ	ધનિ	નિનિ	રેરે	રેરે	રેગ	ગગ	મમ	પપ	મપ	ગમ	રેસા
(4)	નિસા	રેસા	નિસા	રેસા	નિસા	રેસા	ધનિ	પ-	ધનિ	સારે	ગમ	રેસા	પપ	મપ	ગમ	રેસા
	0				3				×				2			

અંતરાની તાન :

(1)	સારે	મપ	ધનિ	સારે	ગંમં	ગંમં	રેંસાં	નિસાં	નિપ	મપ	ગમ	રેસા	પપ	મપ	ગમ	રેસા
(2)	ગમ	ગમ	રેસા	નિસાં	નિસાં	નિપ	ગંમં	ગંમં	રેંસાં	નિસાં	નિપ	મપ	ગમ	રેસા	નિરે	સા-
(3)	સારે	મરે	મપ	મપ	મપ	ધનિ	સારે	સાં-	સારે	નિસાં	ધનિ	પ-	પપ	મપ	ગમ	રેસા
(4)	પનિ	મપ	સાંનિ	રેંસાં	ધનિ	મપ	ગમ	રેસા	મપ	નિપ	સાં	નિપ	ગમ	ગમ	રેસા	નિસા
0					3				×				2			

તરાના

તાલ : એકતાલ (માત્રા - 12)

સ્થાયી : દેરના દેરના દીમ તા દેરેના,
દેરેના દીમ તા દીમ તા દેરેના ।

અંતરા : તન તા દીમ તા દીમ તા દેરેના
તનન દેરેના તદ્રે દીમ તા
ધા કિટ તક ધુમ કિટ તક કડા ન કત્તુ ધા
ગીન ધા ધા ગીન ધા ધા ગીન ધા ॥

સ્થાયી

રે	-	રે	રે	-	સા	નિ	સા	રે	ધ	નિ	પ
દે	ડર	ના	દે	ડર	ના	દી	ડમ	તા	દે	રે	ના
સા	નિ	સા	રે	-	પ	ગ	ગ	મ	રે	રે	સા
દે	રે	ના	દી	ડમ	તા	દી	ડમ	તા	દે	રે	ના
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

સાં	સાં	સાં	નિ	સાં	સાં	રેં	રેં	રેં	સાં	સાં	સાં
દી	ડમ	તા	દે	રે	ના	ત	ના	ના	દે	રે	ના
નિ	સાં	રેં	ધ	-નિ	પ	મ	પપ	પપ	સાં-	સાંસાં	સાંસાં
ત	દ્રે	દ્રે	દી	ડમ	તા	ધા	કીટ	તક	ધુમ	કીટ	તક

ગ	-	મ	રે	સાસા	સા	રે	સાસા	સા	રે	સાસા	સા
કડા	ડન	કત્	ધા	ગીન	ધા	ધા	ગીન	ધા	ધા	ગીન	ધા
×		0		2		0		3		4	

ધ્રુપદ

તાલ - ચૌતાલ

(માત્રા - 12)

સ્થાયી : અહો દિનાનાથ અનાથ સનાથ કરન હાર,
ભક્ત ન કે પ્રતી પાલ ।

અંતરા : અરજ કરત ગજરાજ તુરત ધાઈ,
ગરુર ગજો હૈ ગોપાલ ॥

સ્થાયી

રે	સા	સા	-	ધ્ર	નિ	સા	સા	-	સા	નિ	સા
ડ	દિ	ના	ડ	ડ	ના	ડ	થ	ડ	અ	ના	ડ
સા	રે	નિ	સા	-	રે	ગ	ગ	મ	રે	સા	રે
થ	સ	ના	ડ	ડ	થ	ડ	ડ	ક	ર	ન	હા
નિસા	સા	નિ	સા	-	રે	રે	ગ	ગ	મ	પ	
ડડ	ર	ભ	ડ	ડ	ક્ત	ડ	ન	કે	ડ	પ્ર	તી
મ	પનિ	ગ	-	-	રે	-	ગ	સા	-	નિસા	સાનિ
ડ	ડડ	પા	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	લ	ડ	અહો	ડડ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

સા	સા	સા	-	સાં	સાં	સાં	-	સાં	નિ	રે	સાંરે
અ	ર	જ	ડ	ક	ર	ત	ડ	ગ	ડ	ડ	જડ
સાં	-	ધ	ધ	નિ	પ	મ	પ	સાં	ધ	નિ	પ
રા	ડ	ડ	ડ	ડ	જ	તુ	ર	ત	ધા	ડ	ઈ
પ	ગ	ગ	મ	-	મ	પ	-	મ	પ	મ	પનિ

ગ	રુ	ડ	ર	ડ	ગ	જો	ડ	હૈ	ડ	ડ	ગોડ
ગ	-	-	રે	-	ગ	સા	-	-	-	નિસા	સાનિ
પા	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	લ	ડ	ડ	ડ	અહો	ડડ
×		0		2		0		3		4	

રાગ - દરબારી કાન્હડા

ધ્રુપદ-દુગુન

સ્થાયી

રેસા	સા-	ધ્રુનિ	સાસા	-સા	નિસા	સારે	નિસા	-રે	ગગ	મરે	સારે
ડદિ	નાડ	ડના	ડથ	ડઅ	નાડ	થસ	નાડ	ડથ	ડડ	કર	નહા
નિસાસા	નિસા	-રે,	-રે	ગગ	મપ	મપનિ	ગ-	-રે	-ગ	સા-	નિસા સાનિ
ડડ ર	ભડ	ડક્ત	ડન	કેડ	પ્રતી	ડડડ	પાડ	ડડ	ડડ	લડ	અહો ડડ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા :

સાસા	સા-	સાંસાં	સાં-	સાંનિ	રેંસાંરેં	સાં-	ધધ	નિપ	મપ	સાંધ	નિપ
અર	જડ	કર	તડ	ગડ	ડજડ	રાડ	ડડ	ડજ	તુર	તધા	ડઈ
પગ	ગમ	-મ	પ-	મપ	મપનિ	ગ-	-રે	-ગ	સા-	- -	નિસા સાનિ
ગરુ	ડર	ડગ	જોડ	હૈડ	ડગોડ	પાડ	ડડ	ડડ	લડ	ડડ	અહો ડડ
×		0		2		0		3		4	

ધમાર

તાલ - ધમાર (માત્રા - 14)

સ્થાયી : મંદર ડફ બાજન લાગે રી

આયો ફાગુન માસ ।

અંતરા: અબીર ગુલાલ કુમકુમ કેસર

છાંડત કરત કૌતુહલ હાસ ॥

સ્થાયી

ગ	-	-	મ	પ	ગ	-	રે	-	સા	ધ	નિ	સા	રે
બા	ડ	ડ	જ	ન	લા	ડ	ગે	ડ	રી	આ	ડ	યો	ડ
સા	-	-	સા	રે	રે	-	સા	-	સા	ધ	નિ	સા	રે
ફા	ડ	ડ	ગુ	ન	મા	ડ	સ	ડ	મં	ડ	ર	ડ	ફ
×					2		0			3			

અંતરા

મ	પ	-	ધ	-	-	નિ	સાં	-	સાં	નિ	સાં	સાં	સાં
અ	બી	ડ	ર	ડ	ડ	ગુ	લા	ડ	લ	કુ	મ	કુ	મ
નિ	સાં	-	રે	રે	સાં	-	નિ	સાં	રે	ધ	નિ	પ	પ
કે	ડ	ડ	સ	ર	છાં	ડ	ડ	ત	ડ	ડ	ક	ર	ત
મ	પ	સાં	ગ	મ	રે	સા	રે	સા	સા	ધ	નિ	સા	રે
કૌ	તુ	ડ	ડ	ડ	હ	લ	હા	સ	મં	ડ	ર	ડ	ફ
×					2		0			3			

ધમાર - દુગુન

સ્થાયી

ગ-	-મ	પગ	-રે	-સા	ધ-	નિસા	સા-	-સા	રેરે	સા	ધ	નિસા	ધનિ	સારે
બાડ	ડજ	નલા	ડગે	ડરી	આડ	યોડ	ફાડ	ડગુ	નમા	મં	દ	રમં	દર	ડફ
×					2		0			3				

અંતરા

મ	પ	-	ધ	-	-	નિ	મપ	-ધ	-	નિસાં	-સાં	નિસાં	સાંસાં
અ	બી	ડ	ર	ડ	ડ	ગુ	અબી	ડર	ડડ	ગુલા	ડલ	કુમ	કુમ
નિસાં	-રે	રેસાં	-નિ	સારે	ધનિ	પપ	મપ	સાંગ	મરે	સારે	સાસા	ધનિ	સારે
કેડ	ડસ	રછાં	ડડ	તડ	ડક	રત	કૌતુ	ડડ	ડહ	લહા	સમં	દર	ડફ
×					2		0			3			

વાદ્ય સંગીતના વિદ્યાર્થીઓ માટે -

રાગ : દરબારીકાન્હડાની ગત (વિતત્ વાદ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ (માત્રા - 16)

સ્થાયી

નિ	સા	મ	મ	રે	સા	નિ	સા	ધ	ધ	નિ	નિ	સા	સા	સા	સા
0				3				×				2			
મ	-	મ	મ	પ	-	પ	પ	નિ	પ	સાં	-	નિ	-	પ	પ
0				3				×				2			
સાં	-	સાં	સાં	નિ	પ	મ	પ	ગ	-	ગ	મ	રે	રે	સા	સા
0				3				×				2			

અંતરા

મ	મ	પ	પ	ધ	ધ	નિ	નિ	સાં	-	સાં	સાં	નિ	-	સાં	સાં
0				3				×				2			
નિ	સાં	સાં	નિ	રે	-	સાં	સાં	નિ	નિ	સાં	રે	ધ	ધ	નિ	પ
0				3				×				2			
સાં	-	સાં	નિ	-	પ	મ	પ	ગ	-	ગ	મ	રે	રે	સા	સા
0				3				×				2			

રાગ-દરબારી કાન્હડા ગતની તાન

- નિ સા મ મ | રે સા નિ સા
0 3

(1) સારે સારે ગમ રેસા | નિસા રેસા ધનિ સા
×

(2) સારે મપ નિપ મપ | નિપ મપ ગમ રેસા
×

(3) પપ મપ ગમ રેસા | ધનિ સારે ગ ગ
×

મ મ પ પ | ધ ધ નિ નિ
0 3

(4) ધનિ સાંરે નિસાં નિપ | મપ ધનિ સાંરે સાં
×

- મ મ પ પ | ધ ધ નિ નિ | સાં - સાં સાં | નિ - સાં સાં
0 3 × 2

(5)	ગમ	રેસા	નિસાં	રેસાં		ધનિ	સાંરે	નિસાં	નિપ
	0					3			
	નિપ	મપ	ગમ	રેસા		સારે	મપ	ધનિ	સાં-
	×					3			

રાગ : દરબારી કાન્હડાની રજાખાંની ગત

(તત્ વાદ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ (માત્રા - 16)

સ્થાયી

રે	મમ	રે	સા	નિ	-	સા	રે	ગ	-	ગ	મ	રે	રેરે	સા	સા
દા	દીર	દા	રા	દા	-	દા	રા	દા	-	દા	રા	દા	દીર	દા	રા
0				3				×				2			
નિ	નિનિ	સા	સા	રે	મમ	રે	સા	નિ	સાસા	રે	સા	ધ	ધધ	નિ	પ
દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	રા
0				3				×				2			
મ	પપ	ધધ	નિ	સા	ધધ	નિનિ	સા	પ	-	મ	પ	ગ	મમ	રે	સા
દા	દીર	દીર	દા	દા	દીર	દીર	દા	દા	-	દા	રા	દા	દીર	દા	રા
0				3				×				2			

અંતરા

મ	મમ	પ	પ	ધ	-	નિ	નિ	સાં	-	સાં	સાં	નિ	સાંસાં	રે	સાં
દા	દીર	દા	રા	દા	-	દા	રા	દા	-	દા	રા	દા	દીર	દા	રા
0				3				×				2			
નિ	નિ	સાં	સાં	નિસાં	રેસાં	ધ	નિપ	ગ	-	ગ	મ	રે	રેરે	સા	સા
દા	રા	દા	રા	દારા	દારા	દા	દારા	દા	-	દા	રા	દા	દીર	દા	દા
0				3				×				2			

રાગ દરબારી કાન્હડાના તોડા

(1)	નિસા	રેરે	સા	સા	નિસા	રેરે	ગમ	રેસા
	નિસા	રેમ	પનિ	મપ	3	ગગ	મમ	રેરે સા
	×				2			
(2)	નિસા	રેમ	પનિ	સારે	નિપ	મપ	ગમ	રેસા
	0				3			
	નિપ	મપ	ગમ	રેસા	નિપ	મપ	ગમ	રેસા
	×				2			
(3)	ગમ	ગમ	રેરે	સા	નિનિ	પપ	ગમ	રેસા
	×				2			
	સાંસાં	નિપ	મપ	મપ	ગ-	ગમ	રેરે	સા
	0				3			
	સાંસાં	નિપ	મપ	નિપ	ગ	-	સાંસાં	નિપ
	×				2			
	મપ	નિપ	ગ	-	સાંસાં	નિપ	મપ	નિપ
	0				3			
	ગ							
	×							
(4)	નિનિ	સાંસાં	ધ ધ	નિનિ	પપ	પપ	મ	પ
	×				2			
	ગ-	ગમ	રેરે	સા	મ	પપ	ધ ધ	નિનિ
	0				3			
	સાં	-	સાં	સાં	મ	પપ	ધ ધ	નિનિ
	×				2			
	સાં	-	સાં	સાં	મ	પપ	ધ ધ	નિનિ
	0				3			
	સાં							
	×							

(3)	ગંગાં	મંમં	રેંસાં	નિસાં	ધનિ	સારેં	નિસાં	નિપ
	×				2			
	નિનિ	પપ	ગમ	રેસા	ધધ	નિનિ	સાસા	રેરે
	3				3			
	ગ							
	×							

(5) રાગ : પૂરિયા ધનાશ્રી

કોમલ રિ-ધ તીવર નિગમ હૈ પંચમ સુર વાદિ ।

યહ પુરિયા ધનાસિરી જહાં રિખબ સંવાદિ ॥

રાગ સ્વરૂપ ચિત્રાંકન

માહિતી :

- રાગ - પૂરિયા ધનાશ્રી
- થાટ - પૂર્વી
- સ્વર - રિષભ, ધૈવત કોમળ, મધ્યમ તીવ્ર, બાકી બધા શુદ્ધ સ્વરો
- વર્જ્ય સ્વર - કોઈ નથી
- રાગ જાતિ - સંપૂર્ણ - સંપૂર્ણ
- વાદી સ્વર - પ (પંચમ)
- સંવાદી સ્વર - સા (ષડ્જ)
- ગાવાનો સમય - દિવસનો ચોથો પ્રહર (સંધ્યા કાળ) (સંધિપ્રકાશ)
- રાગની પ્રકૃતિ - ચંચળ અને ઉષ્ણ પ્રકૃતિ, શૃંગાર રસ પ્રધાન
- રાગનો પ્રભાવ - જવર (તાવ) મુક્ત કરનારો રાગ
- આરોહ - નિ રે ગ મ પ, મ ધ નિ સાં
- અવરોહ - રેં નિ ધ પ, મ ગ, મ રે ગ, રે સા.
- પકડ - નિરે ગ, મપ, ધ પ, મ ગ, મરેગ, મગ, રેસા.

સ્વર વિસ્તાર :

- (1) સા, સાંનિધપ, મધનિસા, ધનિરેસા, નિરેગ, મગરેસા, નિરેગ, મગ, મરેગ, મગરેસા, ધનિરેગમપ, મધપ, મગમરેગ, મગરેસા.
- (2) નિરેગમપ, ગમધપ, ધમપગમરેગ, નિરેમગરેસા, ગમધપ, ગમધનિ, ધનિધપ, મધનિધપ, ધપ ધમપગમરેગ, મગરેસા.
- (3) નિરેગ, રેગમ, ગમપ, મધનિધનિધપ, મધનિરેનિધપ, મધપમગમરેગ, મગરેસા.
- (4) ગમધનિ, મધનિસાં, નિરેંસાં, નિરેંગ, ગં રેંસાં, રેંનિધપ, મ ધપમગમરેગ, મગરેસા.

છોટા ખ્યાલ

મધ્યલય - ત્રિતાલ (માત્રા - 16)

સ્થાયી : પાયલીયા ઝનકાર મોરી
ઝનન ઝનન બાજે ઝનકારી ।

અંતરા : પિયા સમજાઉ સમઝત નાહિ,
સાસ નનંદ મોરી દેગી ગારી ॥

સ્થાયી								અંતરા							
ધ	-	પ	પ	-	પ	-	પ	પ	-	મ	ગ	મ	ધ	રેં	નિ
કા	ડ	ડ	ર	ડ	મો	ડ	રી	પા	ડ	ય	લિ	યા	ડ	ઝ	ન
મ	રે	ગ	મ	ગ	રે	સા	-	મ	મધ	મ	ગ	મ	રે	ગ	-
જે	ડ	ઝ	ન	કા	ડ	રી	ડ	ઝ	નડ	ન	ઝ	ન	ન	બા	ડ
×				2				0				3			

સ્થાયી								અંતરા							
સાં	સાં	સાં	સાં	રેં	-	સાં	-	મ	મ	ગ	ગ	મ	-	ધ	-
સ	મ	જ	ત	ના	ડ	હિ	ડ	પિ	યા	સ	મ	જા	ડ	ઉં	ડ
નિ	ધ	નિ	રેં	નિ	નિ	ધ	પ	નિ	રેં	ગં	રેં	નિ	રેં	સાં	-
રી	ડ	દે	ડ	ગી	ગા	ડ	રી	સા	ડ	સ	ન	નં	દ	મો	ડ
×				2				0				3			

સ્થાયીના આલાપ :

(1)	નિ	રે	ગ	-	-	મ	રે	ગ	પ	-	-	મ	ધ	-	પ	-
	નિ	ધ	પ	-	-	મ	રે	ગ	પ	-	-	મ	ગ	રે	સા	-
(2)	પ	-	મ	ગ	મ	રે	ગ	-	નિ	મ	-	ગ	રે	-	સા	-
	ગ	મ	ધ	નિ	ધ	-	પ	-	મ	ગ	મ	રે	ગ	રે	સા	-
(3)	ગ	મ	ધ	નિ	રેં	નિ	ધ	પ	પ	-	-	-	મ	-	ગ	-
	મ	ગ	રે	ગ	પ	-	મ	ગ	મ	રે	-	ગ	રે	-	સા	-

(4)	નિ	રે	ગ	મ	પ	-	-	-	મ	ધ	નિ	ધ	નિ	-	-	-
	નિ	રે	ગં	રે	નિ	-	-	-	મ	-	ધ	-	સાં	-	-	-
0					3				×				2			

અંતરાના આલાપ :

(1)	સાં	-	-	-	સાં	-	-	-	રે	-	નિ	-	ધ	-	પ	-
	પ	-	-	-	મ	-	ગ	-	મ	રે	ગ	-	રે	-	સા	-
(2)	ધ	નિ	રે	ગં	રે	-	સાં	-	રે	નિ	ધ	નિ	ધ	-	પ	-
	મ	ગ	મ	રે	ગ	મ	ધ	નિ	સાં	-	નિ	ધ	નિ	રે	સાં	-
(3)	ગં	રે	નિ	ધ	પ	-	પ	-	પ	-	મ	ગ	મ	રે	ગ	-
	નિ	મ	-	ગ	પ	-	મ	ગ	મ	ધ	નિ	રે	ધ	નિ	સાં	-
(4)	મ	-	ધ	-	સાં	-	-	-	નિ	-	રે	-	ગં	-	-	-
	મ	ગં	મ	રે	ગં	રે	સાં	-	-	-	મધ	સાં	મધ	સાં	મધ	સાં
0					3				×				2			

સ્થાયીની તાન :

(1)	નિરે	ગમ	પમ	ગમ	ગમ	ધનિ	સાંનિ	ધનિ	ધનિ	રેંગ	મંગ	રેસાં	નિધ	પમ	ગરે	સા-
(2)	નિરે	રેગ	ગમ	મધ	ધનિ	નિસાં	નિરે	સાં-	નિસાં	સાંનિ	સાંસાં	નિધ	પમ	ગમ	ગરે	સા-
(3)	નિરે	ગરે	રેગ	મગ	ગમ	ધમ	મધ	નિધ	ધનિ	સાંનિ	ધપ	મગ	મરે	ગમ	ગરે	સા-
(4)	નિરે	ગરે	ગમ	પમ	ગમ	પમ	ધનિ	સાંનિ	ધનિ	સાંનિ	સાંનિ	રેસાં	નિધ	પમ	ગરે	સા-
0					3				×				2			

અંતરાની તાન :

(1)	ગરે	ગમ	રેગ	રેમ	ગમ	રેગ	મગ	રેસા	ધપ	મધ	પમ	ધપ	મધ	પમ	ગરે	સા-
(2)	નિરે	ગગ	રેગ	મમ	ગમ	ધધ	મધ	નિનિ	ધનિ	રેરે	નિરે	ગંગ	રેસાં	નિરે	સાં-	સાં-
(3)	ગગ	રેગ	મમ	ગમ	ધધ	મધ	નિનિ	ધનિ	સાંસાં	નિસાં	ધનિ	ધપ	ગમ	રેગ	મગ	રેસા
(4)	ગમ	ધનિ	મધ	નિસાં	ધનિ	રેસાં	નિરે	સાંનિ	ધપ	મધ	પમ	ગમ	ગમ	રેગ	મગ	રેસા
0					3				×				2			

તરાના

તાલ - એકતાલ (માત્રા - 12)

સ્થાયી : તનન તોં તના તોં ત નન નન નન
 તું દિર દિર તનન તનનન દિર દિર ધિર લાંગૂ તું દિર દિર
 અંતરા : ના દિર દિર દિર તું દિર દિર દિર દિર દિર દિર દિર
 ધિર લાં ગૂ તું દિર દિર ધિ ત્સાં ગૂ તું દિર દિર
 ધિ ત્લાં ગૂ તું દિર દિર

સ્થાયી

રેનિ	-	રે	ગ	-	ગ	ગ	રે	ગ	રે	-	સા
ના	ડ	ડ	તોં	ડ	ત	ત	ન	ન	તોં	ડ	ત
ધ	નિ	નિ	ધ	પ	પ	પ	પ	પ	પ	પ	પ
તું	દિર	દિર	ત	ન	ન	ત	ન	ન	ન	દિર	દિર
ગ	મ	ધ	મ	ગ	રે	ગ	રે	ગ	રે	-	સા
ધિર	લાં	ગૂ	તું	દિર	દિર	ત	ન	ન	તોં	-	ત
×		0		2		0		3		4	

અંતરા :

મગ	ગ	ગ	ગ	મ	મ	ધ	ધ	ત્સાં	સાં	સાં	સાં
ના	દિર	દિર	દિર	તું	દિર	દિર	દિર	દિર	દિર	દિર	દિર
રેનિ	રેં	ગં	રેં	સાં	સાં	રેનિ	નિ	રેં	નિ	ધ	પ
ધિર	લાં	ગૂ	તું	દિર	દિર	ધિ	ત્લાં	ગૂ	તું	દિર	દિર
ધમ	મ	ધ	મ	ગ	રે						
ધિ	ત્લા	ગૂ	તું	દિર	દિર						
×		0		2		0		3		4	

ધ્રુપદ -

તાલ - ચૌતાલ

(માત્રા - 12)

સ્થાયી : મધુસુદન મુરલીધર ભક્તવત્સલ મનમોહન

રાધાવર વ્રજકિશોર બંસીધર કરુણાકર ।

અંતરા : કૃપા કરો જગન્નાથ શરણ આયો દિનાનાથ

કૃપા દૃષ્ટિ રખિયો તુમ હમ અનાથ તુમ્હરે દાસ ॥

સ્થાયી :

નિં	રે	ગ	મ	પ	પ	મ	રે	ગ	મંગ	રે	સા
મ	ધુ	ડ	સૂ	દ	ન	મુ	ર	લી	ડડ	ધ	ર
નિં	-	ધુ	નિં	રે	સા	ગ	રે	મ	ગ	રે	સા
ભ	ડ	ક્ત	વ	ત્સ	લ	મ	ન	મો	ડ	હ	ન
નિં	રે	ગ	મ	પ	પ	પ	પ	પ	મંગ	મરે	ગ
રા	ડ	ધા	ડ	વ	ર	વ્ર	જ	કિ	શોડ	ડડ	ર
ગ	મ	ધુ	નિ	સાંનિ	ધપ	પ	પ	મ	ગ	રે	સા
બં	ડ	સી	ડ	ધડ	રડ	ક	રુ	ણા	ડ	ક	ર
×		0		2		0		3		4	

અંતરા :

પ	પ	-	મ	ગ	ગ	મ	ધુ	સાંનિ	રે	સાં	સાં
કૃ	પા	ડ	ક	રો	ડ	જ	ગ	ડડ	ના	ડ	થ
રે	નિ	ધુ	પ	પ	પ	મ	રે	ગ	મંગ	રે	સા
શ	ર	ણ	આ	યો	ડ	દી	ના	ડ	નાડ	ડ	થ
નિં	રે	ગ	મ	ધુ	પ	મ	ધુ	નિ	રે	સાં	સાં
કૃ	પા	ડ	દ	ડ	છી	ર	ખિ	યો	ડ	તુ	મ
સાં	નિ	ધુ	પ	-	પ	મ	ગ	મંગ	રે	-	સા
હ	મ	અ	ના	ડ	થ	તુ	મ્હ	રેડ	દા	ડ	સ
×		0		2		0		3		4	

રાગ - પૂરિયા ધનાશ્રી

ધ્રુપદ - દુગુન

સ્થાયી

નિરે	ગમ	પપ	મરે	ગમગ	રેસા	નિ-	ધનિ	રેસા	ગરે	મગ	રેસા
મધુ	ડસૂ	દન	મુર	લીડડ	ધર	ભડ	કતવ	ત્સલ	મન	મોડ	હન
નિરે	ગમ	પપ	પપ	પમગ	મરેગ	ગમ	ધનિ	સાંનિધપ	પપ	મગ	રેસા
રાડ	ધાડ	વર	વ્રજ	કિશોડ	ડડ ર	બંડ	સીડ	ધડ રડ	કરુ	ણાડ	કર
x		0		2		0		3		4	

અંતરા :

પપ	-મ	ગગ	મધ	સાંનિરે	સાંસાં	રેનિ	ધપ	પપ	મરે	ગમગ	રેસા
કૃપા	ડક	રોડ	જગ	ડડના	ડથ	શર	ણઆ	યોડ	દીના	ડનાડ	ડથ
નિરે	ગમ	ધપ	મધ	નિરે	સાંસાં	સાંનિ	ધપ	-પ	મગ	મગરે	-સા
કૃપા	ડદ	ડષ્ટી	રખિ	યોડ	તુમ	હમ	અના	ડથ	તુમ્હ	રેડ દા	ડસ
x		0		2		0		3		4	

ધમાર

તાલ- ધમાર

(માત્રા - 14)

સ્થાયી : મોહન ખેલારી ખેલન આયે હોરી ।

અંતરા : અબીર ગુલાલ કેસર પિયકારી

લે સંગાવે હોરી ।

સ્થાયી

નિ	રે	-	સા	-	સા	-	પ	પ	-	નિ	રે	ગ	રેસા
લા	ડ	ડ	રી	ડ	ખે	ડ	લ	ન	ડ	મો	હ	ન	ખેડ
મ	ધ	-	મ	ગ	મ	રે	ગ	રે	સા	ધ	-	પ	-
હો	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	રી	આ	ડ	યે	ડ
x					2		0			3			

અંતરા													
મ	ધ	-	સાં	સાં	સાં	-	સાં	સાં	-	સાં	રે	સાં	સાં
અ	બી	ડ	ર	ગુ	લા	ડ	લ	કે	ડ	સ	ર	પિ	ચ
નિ	-	ધ	નિ	-	નિરે	નિ	નિ	-	ધ	-	-	પ	-
કા	ડ	ડ	રી	ડ	લેડ	સં	ગા	ડ	ડ	ડ	ડ	વે	ડ
મ	ધ	નિ	મ	ગ	મ	રે	ગ	રે	સા				
હો	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	રી				
×					2		0			3			

ધમાર-દુગુન

સ્થાયી

										નિ	રે	નિરે	ગરેસા
										મો	ડ	મોડ	નખેડ
નિરે	-સા	-સા	-પ	પ-	ધ-	પ-	મધ	-મ	ગમ	રેગ	રેસા	નિરે	ગરેસા
લાડ	ડરી	ડખે	ડલ	નડ	આડ	યેડ	હોડ	ડડ	ડડ	ડડ	ડરી	મોહ	નખેડ
×					2		0			3			

અંતરા

મ	ધ	-	સાં	સાં	સાં	-	મધ	-સાં	સાંસાં	-સાં	સાં-	સારે	સાંસાં
અ	બી	ડ	ર	ગુ	લા	-	અબી	ડર	ગુલા	ડલ	કેડ	સર	પિચ
નિ-	ધનિ	-નિરે	નિનિ	-ધ	-	પ-	મધ	નિમ	ગમ	રેગ	રેસા	નિરે	ગરેસા
કાડ	ડરી	ડલેડ	સંગા	ડડ	ડડ	વેડ	હોડ	ડડ	ડડ	ડડ	ડરી	મોહ	નખેડ
×					2		0			3			

વાદ્ય સંગીતના વિદ્યાર્થીઓ માટે

બ (5) રાગ-પુરિયા ધનાશ્રીની ગત (વિતત્ વાદ્ય માટે) તાલ : રૂપક (માત્રા-7)

સ્થાયી

પ	મ	ગ	રે	સા	નિરે	ગમ
×			2		3	

ધ	નિ	ધ	પ	મગ	મરે	ગ
×			2		3	
અંતરા						
ગ	મમ	ધ	મ	ધ	નિ	સાં
×			2		3	
નિ	રેં	ગં	રેં	સાં	નિધ	પ
×			2		3	
મ	ધ	નિ	સાંનિ	ધપ	મગ	રેસા
×			2		3	

રાગ : પૂરિયા ધનાશ્રી ગતની તાન

પ	મ	ગ			
×					
(1)			નિરે	ગમ	ગરે સા
			2		3
(2)			નિધ	પમ	ગરે સા
			2		3
(3)			ધપ	મગ	મરે ગ
			2		3
(4)	પ	મ	ગ	રે સા	નિરે ગમ
	નિરે	ગગ	રેગ	મમ	ગમ
	નિનિ	ધનિ	સાંરેં	સાંનિ	ધપ
	×			2	
	પ	મ	ગ	રે સા	નિરે ગમ
(5)	નિરે	ગગ	રેસા	નિરે	ગમ
	×			2	
	નિરે	ગમ	પ	પમ	ગરે
	×			2	

ગમ (	ધનિ (	સાં	સાંનિ (	ધપ (	મધ (	પ
×			2		3	
પમ (	ગરે (	સા	નિરે (	ગમ (	પમ (	ગમ (
×			2		3	
પ	પ	પ	નિરે (	ગમ (	પમ (	ગમ (
×			2		3	
પ	પ	પ	નિરે (	ગમ (	પમ (	ગમ (
×			2		3	
પ						
×						

રાગ - પૂરિયા ધનાશ્રી

રજાખાની ગત (તત્ વાદ્ય માટે)
સ્થાયી

તાલ - ત્રિતાલ

(માત્રા - 16)

મ (	ગગ (	રે (	સા	નિ (	રે (	રે (	ગ (	મ (	પ - મ (	ગ (	મ (	રેરે (	ગ (	ગ (
દા (	દીર (	દા (	રા	દા (	દીર (	દા (	રા	દા - દા (	દા (	રા	દા (	દીર (	દા (	દા (
0				3				×			2			
નિ (	રે (	રે (	ગ (	મ (	ધ (	નિનિ (	સાં (	રેં (	સાં (	નિનિ (	ધ (	ધ (	પ (	મ (
દા (	દીર (	દા (	રા	દા (	દીર (	દા (	રા	દા (	દીર (	દીર (	દા (	દા (	દીર (	દા (
0				3				×			2			

અંતરા

મ (	ગગ (	મ (	ધ (	મ (	ધ (	ધ (	નિ (	ધ (	સાં - સાં (	સાં (	નિ (	રેં (	રેં (	સાં (	સાં (
દા (	દીર (	દા (	રા	દા (	દીર (	દા (	રા	દા - દા (	દા (	રા	દા (	દીર (	દા (	દા (	રા
0				3				×			2				
નિ (	રેં (	રેં (	નિ (	ધ (	મ (	ધ (	ધ (	મ (	ગ (	મ (	રે (	રે (	ગગ (	મ (	ગ- (
દા (	દીર (	દા (	રા	દા (	દીર (	દા (	રા	દા (	દીર (	દીર (	દા (	દાડ (	રદા (	ડર (	સા
0				3				×			2				

રાગ : પૂરિયા ધનાશ્રી રજાખાની ગતના તોડા

	મ	ગગ	રે	સા	નિ	રે રે	ગ	મ
	0				3			
(1)	નિનિ	રે રે	ગગ	મ		પપ	મમ	ગગ રે
	×					2		
(2)	સાંસાં	નિનિ	ધ ધ	પપ		મમ	ગગ	રે રે સા-
	×					2		
(3)	મ	ગગ	રે	સા		નિ	રે રે	ગ મ
	0					3		
	નિનિ	રે રે	ગ	મ		રે રે	ગગ	મ પ
	×					2		
	ગગ	મમ	પ	ધ		મમ	પપ	ધ નિ
	0					3		
	પપ	ધ ધ	નિ	સાં		ધ ધ	નિનિ	સાં રે
	×					2		
	સાંસાં	નિનિ	ધ	પ		મમ	ગગ	રે સા
	0					3		
	નિનિ	રે રે	ગગ	મમ		પ	પ	નિનિ રે રે
	×					2		
	ગગ	મમ	પ	પ		નિનિ	રે રે	ગગ મમ
	0					3		
	પ							
	×							
(4)	મમ	ગગ	રે	સા		નિનિ	રે રે	ગ મ
	×					2		
	પપ	ધ ધ	પ	મ		ગગ	રે રે	સા સા
	0					3		

(5) નિનિ રે રે ગ મ | ધ ધ નિનિ સાં રેં
 × 2 મમ ગગ રે સા |
 0 3 મ ગગ રે સા | નિ રે રે ગ મ | પ - મ ગ | મ રે રે ગ ગ
 0 3 × 2 નિરે નિગ ગ ગ | રેગ રેમ મ મ |
 0 3 મમ ગગ રે રે સા |
 × 2

(6) રાગ : સોહની

રાગ સ્વરૂપ ચિત્રાંકન

તીવર સબ કોમલ રિખબ પંચમ બરજિત હોઈ ॥

ધગ વાદી સંવાદિ હૈ કહી સોહની સોઈ ॥

માહિતી :

રાગ	-	સોહની
થાટ	-	મારવા
સ્વર	-	રિષભ કોમળ, મધ્યમ તીવ્ર, બાકી બધા શુદ્ધ સ્વરો
વજ્ર્ય સ્વર	-	પ (પંચમ)
રાગ જાતિ	-	ષાડ્વ-ષાડ્વ
વાદી સ્વર	-	ધ (ધૈવત)
સંવાદી સ્વર	-	ગ (ગાંધાર)
ગાવાનો સમય	-	રાત્રીનો ચોથો પ્રહર
રાગની પ્રકૃતિ	-	ચંચળ
રાગનો પ્રભાવ	-	મન પ્રકુલિત કરનારો
આરોહ	-	સાગમધનિસારેંસાં
અવરોહ	-	સાં રેંસાં, નિધગમધ મગરેસા
પકડ	-	સાં નિ ધ, નિ ધ, ગ, મ ધ નિ સાં.

સ્વર વિસ્તાર :

- (1) સા ગ, મગ, ગમધ ગમગ, મગરે સા
- (2) નિસાગ, મધ, ગમગ, મધનિ, ધનિધમગ, મધ, મગરેસા
- (3) ગમધ નિધ, સાં, સાંનિધ, નિધ, મધનિસાં, નિધે ગ, મગરેસા
- (4) ગમધનિસાં, રેંસાં, ધનિસાંરેંસાં, નિસાંનિધ, મગ, મગરેસા
- (5) મધનિસાંરેંસાં, સાંરેંસાંરેં, નિસાં, નિધ, નિ ધ,ગ, મગરેસા
- (6) સાગ, મધ નિધ, મધનિસાંનિધ, સાંરેંનિરેંસાં, નિસાંનિધ,
ધનિસાંગં, રેંસાં, નિધગ, ગમધ, ગમગ, રે સા
- (7) સાં, મધનિસાં, ગ મધનિસાંરેંસાં, ધનિસાંગં, મગં,
મગરેંસાં, સાંરેંસાંરેં, નિસાં નિસાં, નિધમગ, મગરેસા

રાગ - સોહની - છોટા ખ્યાલ

મધ્યલય - ત્રિતાલ (માત્રા-16)

સ્થાયી : કિડત મધુબન શ્યામ કન્હાઈ,
ગોપગોપી મિલ અતિ હરખાઈ ।

અંતરા : ધેનુ ચરે જમુના કી તટ મેં,
રાસ રચત હરિ મૂત કુંજન મે,
બંસી બજાવત અત ચતુરાઈ ॥

સ્થાયી

રેં	-	સાં	રેં	નિ	-	સાં	-	-	સાં	નિ	ધ	મ	ધ	નિ	સાં
શ્યા	ડ	મ	ક	ન્હા	ડ	ઈ	ડ	ડ	ગો	પ	ગો	પી	ડ	મિ	લ
મ	ધ	નિ	સાં	નિ	ધ	મ	ગ								
અ	તિ	હ	ર	ખા	ડ	ઈ	ડ								
×				2				0				3			

અંતરા

સાં	-	સાં	-	સાં	રેં	સાં	-	-	ગ	મ	ધ	સાં	-	સાં	સાં
ના	ડ	કી	ડ	ત	ટ	મેં	ડ	ડ	ધે	નુ	ચ	રે	ડ	જ	મુ
મ	ધ	નિ	સાં	નિ	ધ	મ	ગ	-	સાં	સાં	સાં	નિ	સાં	નિ	ધ
જા	ડ	ત	કું	જ	ન	મે	ડ	ડ	સાં	ગં	મ	ગં	-	રેં	સાં
								ડ	બં	સી	બ	જા	ડ	વ	ત

નિ	ધ	નિ	સાં	નિ	ધ	મ	ગ		
અ	ત	ચ	તુ	રા	ડ	ઈ	ડ		
×				2			0		3

સ્થાયીના આલાપ :

(1)	સા	-	-	-	ગ	-	-	-	મ	-	ગ	-	ગ	મ	ધ	ગ
	મ	-	ગ	-	-	મગ	રે	સા	-							
(2)	નિ	સા	ગ	મ	ધ	ગ	મ	ગ	-	મ	ધ	નિ	ધ	નિ	ધ	-
	મગ	મધ	મગ	રેસા	મગ	રેસા	મગ	રેસા	-							
(3)	ગ	મ	ધ	નિ	ધ	-	સાં	-	સાં	-	-	-	નિધ	નિધ	મધ	નિસાં
	નિ	ધ	ગ	-	મ	ગ	રે	સા	-							
(4)	ગ	મ	ધ	નિ	સાં	-	રે	-	સાં	ધનિ	સાંરે	સાં	સાં	-	-	-
	નિસાં	નિધ	મગ	મગ	રે	-	સા	-	-							
×					2				0							3

અંતરાના આલાપ :

(1)	મ	ધ	નિ	સાં	રે	-	સાં	-	સાંરે	સાંરે	નિસાં	નિધ	નિ	-	ધ	ગ
	ગમ	ધનિ	સાં	ગમ	ધનિ	સાં	ગમ	ધનિ	-							
(2)	સા	-	ગ	-	મ	ધ	નિ	ધ	મ	ધ	નિ	સાં	નિ	-	ધ	-
	સાં	નિ	રે	સાં	નિ	સાં	નિ	ધ	-							
(3)	ધ	નિ	સાં	ગં	ગં	-	-	-	રે	-	સાં	-	નિધ	ગ	ગમ	ધ
	ગમ	ગ	-	-	મધ	નિસાં	રેસાં	નિસાં	-							
(4)	સાં	-	મ	ધ	નિ	-	સાં	-	ગમ	ધનિ	સાંરે	સાં	ધ	નિ	સાં	ગં
	ગં	-	-	-	મગં	મગં	રેસાં	સાં	-							
×					2				0							3

સ્થાયીની તાન :

(1)	સાંનિ	ધમ	ગમ	ધનિ	સાંસાં	મધ	મગ	મધ	મધ	સાંસાં	સાગ	મધ	નિસાં	રેસાં	મધ	નિસાં
(2)	મગ	રેસા	ધધ	મગ	રેસા	નિનિ	ધમ	ગમ	ગરે	સાસા	સાંસાં	નિધ	નિનિ	ધમ	ગરે	સા-

(3)	સાગ	મધ	નિધ	મધ	નિસાં	નિધ	મધ	નિસાં	રેંસાં	નિધ	રેંસાં	નિધ	મધ	મંગ	રેસા	નિસા
(4)	નિસા	ગમ	ગરે	સા-	સાગ	મધ	મંગ	ધનિ	સારેં	સાંનિ	ગંગ	રેંસાં	સાંસાં	નિધ	મંગ	રેસા
	0				2				×				2			

અંતરાની તાન :

(1)	સાગ	મધ	મધ	નિસાં	નિસાં	ગરેં	મંગ	રેંસાં	ધનિ	સાં-	મધ	નિસાં	મધ	નિસાં	મધ	નિસાં
(2)	ગમ	ધમ	મધ	નિધ	ધનિ	સાંનિ	નિસાં	રેંસાં	ગમં	ગરેં	સાં-	નિસાં	રેંસા	નિધ	મધ	સાં-
(3)	સારેં	સાંનિ	સાંગ	મંગ	રેંસાં	નિસાં	રેંસાં	નિધ	મંગ	રેસા	ગમ	ધનિ	સારેં	સાંસાં	મધ	સાં-
(4)	મમ	મનિ	નિનિ	ધમ	સાંસાં	સાંનિ	નિનિ	ધમ	ગંગ	ગરેં	રેં	રેં	નિસાં	ગમ	ધનિ	સારેં
	0				3				×				2			

તરાના

તાલ : ત્રિતાલ

(માત્રા - 16)

સ્થાયી : દિમ્તનન દિ દીં તો નોમ્ત દેરેના, તન દેરેના ના દીમ્ના દેરેદેરે
તમ દેરે તન તું દિં ત દારે, તા દ્રે દાનિ દિમ્તનનનન,
દિ દિં દિં દિં દિં દિં દાં નિ ।

અંતરા : ના દિ દિં ત નનનન તું દિ દિં ત નનનન
તદીમ્હી મ્તનનનન, ત દિમ્હીમ્તનનનન, તદિમ્હીમ્તનન,
તાકિટતા કિટ થુંગા નુંગનુંગ ધિત્તા તિટકિતાગદિગન ધા,
તિટકતા ગદિગનાધા તિટકતાગદિગનાધા ॥

સ્થાયી

મધ	નિ	સાં	નિ	ધ	નિ	ધ	મ	-	સાં	-	રેં	સાં	નિ	ધ	મ
તી	ડ	ડ	નો	ડ	મ્ત	દે	રે	ડ	દિ	ડ	મ્ત	ન	ન	દિ	દિં
સા	નિસા	-	સા	મ	ગ	મ	મ	ગ	-	-	-	મ	મ	ગ	રે
ના	દી	ડ	મ્ના	દે	રે	દે	રે	નિ	ધ	મ	ગ	મ	ધ	નિ	સાં
રેં	સાં	-	નિ	ધનિ	ધ	-	ગમ	ત	ન	દે	રે	ત	ન	તું	દિ
ત	દા	ડ	રે	તા	દ્રે	ડ	દા	ગ	ગ	-	મ	ગં	રેં	સાં	સાં
								નિ	દી	ડ	મ્ત	ન	ન	ન	ન

અ	બ	ડ	હોં	ડ	દુ	રા	ડ	ઉં	કૈ	ડ	સે
નિ	-	ધ	મ	ધ	સાં	નિ	નિ	નિ	નિ	ધ	મ
સા	ડ	ચિ	ક	રે	ડ	મા	ડ	નિ	યે	ડ	ડ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા

ધ	મ	મ	ધ	-	નિ	સાં	-	સાં	રેં	-	સાં
ને	ડ	ક	હી	ડ	ચિ	તે	-	ક	મ	ડ	રે
સાં	સાં	-	રેં	-	સાં	નિ	-	ધ	નિ	-	ધ
ચિ	ત	ડ	કા	ડ	ચુ	રા	ડ	ય	લી	ડ	નો
ધ	-	નિ	રેં	ગં	મ	ગં	મ	ગં	રેં	-	સાં
રુ	ડ	પ	કો	ડ	નિ	કા	ડ	સ	વા	ડ	કિ
નિ	-	ધ	નિ	-	સાં	નિ	ધ	નિ	નિ	ધ	મ
કી	ડ	ડ	લો	ડ	બ	ખા	ડ	નિ	યે	ડ	ડ
×		0		2		0		3		4	

રાગ - સોહની

ધ્રુપદ - દુગુન

સ્થાયી

ગ-	મનિ	ધનિ	સાં-	સાંરેં	-સાં	સાંસાં	-સાં	-સાં	નિ-	ધનિ	-ધ
તોડ	સોંમ	ડદુ	રાડ	ઈના	ડહિં	કબ	ડહું	ડહિ	એડ	કબા	ડત
નિધ	નિસાં	ગંગ	મંગ	રેંસાં	-સાં	નિ-	ધમ	ધસાં	નિધ	નિનિ	ધમ
અબ	ડહોં	ડદુ	રાડ	ઉકૈ	ડસે	સાડ	ચિક	રેડ	માડ	નિયે	ડડ
×		0		2		0		3		4	

અંતરા :

ધમ	મધ	-નિ	સાં-	સાંરેં	-સાં	સાંસાં	-રેં	-સાં	નિ-	ધનિ	-ધ
નેડ	કહી	ડચિ	તેડ	કમ	ડરે	ચિત	ડકા	ડચ	રાડ	યલી	ડનો
ધ-	નિરેં	ગંમ	ગંમ	ગંરેં	-સાં	નિ-	ધનિ	-સાં	નિધ	નિનિ	ધમ
રુડ	પકો	ડનિ	કાડ	સવા	ડકિ	કોડ	ડલો	ડબ	ખાડ	નિયે	ડડ
×		0		2		0		3		4	

(મીટ - 14)

સ્થાયી : આયે મોંસે હોરી ખેલન કો સખી

કુંવર બ્રિજ રાજ ।

અંતરા : લે ગુલાલ મુખ મીઠે સબન કો

નેકના કરત હૈ લાજ ॥

स्थायी

રેં	-	-	સાં	-	-	સાં	નિ	સાં	-	મ	ધ	નિ	સાં
હો	ડ	ડ	રી	ડ	ડ	ખે	લ	ન	ડ	આ	યે	મો	સેં
મ	ધ	-	નિ	સાં	નિ	નિ	મ	-	ગ	નિ	ધ	નિ	ધ
કું	વ	ડ	ર	ડ	બ્રિ	જ	રા	-	જ	કો	ડ	સ	ખી
×					2		0						

અંતરા

મ	-	ધ	નિ	-	સાં	-	સાં	-	-	સાં	રેં	સાં	-
લે	ડ	ગુ	લા	ડ	ડ	ડ	લ	ડ	ડ	મુ	ડ	ખ	ડ
સાં	રેં	-	સાં	-	-	સાં	નિ	ધ	-	નિ	-	ધ	-
મીં	ડ	ડ	ડે	ડ	ડ	સ	બ	ન	ડ	કો	ડ	ડ	ડ
ધ	નિ	-	રેં	-	ગં	-	મ	ગં	-	રેં	-	સાં	-
ને	ડ	ડ	ક	ડ	ના	ડ	ક	ર	ડ	ત	ડ	હૈ	ડ
નિ	-	-	સાં	-	રેં	-	નિ	-	ધ	મ	ધ	નિ	સાં
લા	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	ડ	જ	ડ	ડ	આ	યે	મો	સેં
×					2		0			3			

રાગ - સોહની

ધમાર - દુગુન

स्थायी

સ્થાયી										મ	ધ	મધ	નિસાં
રૂં-	-સાં-	--	સાંનિ	સાં-	નિધ	નિધ	મધ	-નિ	સાંનિ	નિમ	-ગ	મધ	નિસાં
હોડ	ડરી	ડડ	ખેલ	નડ	કોડ	સખી	કુંવ	ડર	ડબ્રિ	જરા	-જ	આયે	મોસે
×					2		0			3			

અંતરા

મ-	ધનિ	-સાં	-સાં	-	સાંરેં	સાં-	સાંરેં	-સાં	-	સાંનિ	ધ-	નિ-	ધ-
લેડ	ગુલા	ડડ	ડલ	ડડ	મુડ	ખડ	મીડ	ડડે	ડડ	સખ	નડ	કોડ	ડડ
ધનિ	રેં	-ગં	-મ	ગં-	રેં-	સાં-	નિ-	-સાં	રેં	-નિ	-ધ	મધ	નિસાં
નેડ	ડક	ડના	ડક	રડ	તડ	હૈડ	લાડ	ડડ	ડડ	ડજ	ડડ	આયે	મોસેં
x					2		0			3			

વાદ્ય સંગીતના વિદ્યાર્થીઓ માટે

રાગ - સોહનીની ગત (વિતત્ વાદ્ય માટે)

તાલ : ત્રિતાલ

(માત્રા - 16)

સ્થાયી

સાં - નિ સાં	ધ નિ મ	ધ	ગ મ	ધ નિ	રેં	રેં	સાં-
x	2		0		3		
સાં રેં નિ સાં	ધ નિ ધ મ	ગ - ગ મ	ગ રે	સા-			
x	2		0		3		

અંતરા

મ	ધ મ	ધ નિ નિ સાં સાં	સાં રેં સાં રેં	નિ નિ સાં સાં
x	2		0	3
સાં - ગં મ	ગં રેં સાં સાં	સાં રેં સાં સાં	નિ ધ નિ ધ	
x	2		0	3
ગ મ ગ રે	સા - સા સા	સા સા ગ મ	ધ નિ સાં -	
x	2		0	3

ગતની તાન

સાં- નિ સાં	ધ નિ મ	ધ		
x	2			
(1) સાંનિ સાંનિ ધનિ ધમ		ગમ ગમ ગરે	સા	
0		3		
(2) ગમ ધનિ સાંરેં સાંનિ		ધનિ ધમ ગરે	સા	
0		3		
સાં - નિ સાં	ધ નિ મ	ધ ગ મ	ધ નિ રેં રેં સાં -	
x	2	0	3	

(3) ગમ્ ગમ્ ગરે સા | નિસા ગમ્ સાગ મધ
 × 2
 ગમ્ ધનિ સાંરે સાં | ગમ્ ધનિ સાંરે સાં |
 0 3
 મ્ ધ મ્ ધ | નિ નિ સાં સાં
 × 2
 (4) ધનિ સાંરે સાંનિ ધમ્ | ગમ્ ધનિ સાંરે સાં |
 0 3
 (5) સાંનિ ધમ્ ગરે સા | નિસા ગમ્ ધનિ સાં |
 0 3

મ્ ધ મ્ ધ | નિ નિ સાં સાં | સાં રે સાં રે | નિ નિ સાં સાં
 × 2 0 3

(6) સાંરે સાંનિ ધનિ ધમ્ | ગમ્ ગમ્ ગરે સા
 × 2
 નિસા ગમ્ સાગ મધ | ગમ્ ધનિ સાંરે સાં |
 0 3

રાગ : સોહની રજાખાની ગત (તત્ વાદ્ય માટે)

તાલ ત્રિતાલ :

(માત્રા - 16)

સ્થાયી

મ્ ધધ નિ સાં | રે રે રે સાં સાં | નિ ધધ નિ સાં | નિ ધધ મ્મ્ ગ
 દા દીર દા રા | દા દીર દા રા | દા દીર દા રા | દા દીર દીર દા
 3 × 2 0
 ગ - ગ મ્ ગ રે રે સા સા | ધ નિનિ ધ મ્ ગ- ગરે -રે સા
 દા - દા રા દા દીર દા રા | દા દીર દા રા | દાડ રદા ડર દા
 3 × 2 0

અંતરા

મ	ધ	મ	ધ	નિ	સાંસાં	સાં	સાં	સાં	રેં	રેં	સાં	રેં	રેં	નિ	નિ	સાં	સાં
દા	દીર	દા	દીર	દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દા	દીર	દા	દીર	દા	દીર	દા	રા
3				×				2						0			
ધ	નિ	નિ	રેં	રેં	ગં	મ	ગં	રેં	સાં	નિ	ધ	નિ	નિ	નિ	ધ	મ	ગ
દા	દીર	દીર	દા		દા	દીર	દા	રા	દા	દીર	દીર	દા		દા	દીર	દીર	દા
3				×					2					0			

રાગ : સોહની રજાખાની ગતના તોડા

(1)	સાંસાં	નિ	નિ	ધ	મ	ગ	ગ	ધ	રેં	રેં	સાં
	2						0				
(2)	ગ	મ	ધ	મ			નિ	ધ	ગ	રે	સા
	2						0				
(3)	ગ	મ	ગ	રે	સા		નિ	સા	ગ	મ	
	×						2				
	સા	ગ	મ	ધ			નિ	ધ	ગ	રે	સા
	0						3				
	મ	ધ	નિ	સાં			રેં	-	મ	ધ	
	×						2				
	નિ	સાં	રેં	-			મ	ધ	નિ	સાં	
	0						3				
	રેં										
	×										
(4)	સાંસાં	રેં	રેં	નિ	નિ	સાં	ધ	નિ	મ	ધ	
	×						2				
	સા	રે	રે	નિ	નિ	સા	ગ	મ	ધ	નિ	
	0						3				
	મ	ધ	નિ	સાં			રેં	-	મ	ધ	
	×						2				
	નિ	સાં	રેં	-			મ	ધ	નિ	સાં	
	0						3				
	રેં										
	×										

(5)	મમ	ગ	મમ	ગ	નિનિ	ધમ	ગરે	સા
	3				×			
	સાસા	ગગ	મમ	ધધ	નિનિ	સાંસાં	રેંરેં	સાં
	2				0			
	સાસા	ગગ	મમ	ધધ	નિનિ	સાંસાં	રેંરેં	સાં
	3				×			
	સાસા	ગગ	મમ	ધધ	નિનિ	સાંસાં	રેંરેં	સાં
	2				0			

(ડ) * સ્વર સમૂહ પરથી રાગ ઓળખ :-

- (1) રાગ - કેદાર :- (1) મ પ ધ પ, મ, સા રે સા
(2) મ પ ધ નિ ધ પ, પધ મ પ સાં
- (2) રાગ - હમીર :- (1) મ પ ધ પ, સારેસા, ગમધ
(2) ધ નિ સાં નિ, ધ પ મ પ, ગ મ રે સા
- (3) રાગ-તિલક કામોદ :- (1) પ નિ સારે, ગસા, રે પ મ ગ, સા રે ગ સા
(2) સાં રેં સાં પ, પ નિ ધ મ, સા રે ગ સા નિ
- (4) રાગ-દરબારી કાન્હડા :- (1) મ પ ધ નિ પ, ગ મ રે સા, ધ નિ રે
(2) મ પ ધ ધ નિ પ, મ પ સાં, ધ નિ રેં સાં
- (5) રાગ - પૂરિયા ધનાશ્રી :- (1) મ ગ મ રે ગ, ધ મ ગ રે સા
(2) પ મ ધ, મ રે ગ, મ ધ નિ ધ નિ, પ
- (6) રાગ - સોહની :- (1) સાં નિધ, મગ, મ ધ નિ સાં રેં સાં
(2) સારેં સારેં નિસાંનિધ, ગમધ, નિસારેંસાં

(ઈ)

(1) રાગ - ખમાજ

- આરોહ - સા ગ મ પ ધ નિ સાં
અવરોહ - સાં નિ ધ પ મ ગ રે સા
પકડ - નિ ધ, મ પ ધ, મ ગ

દુમરી

તાલ-અધ્યા - (માત્રા - 16)

- સ્થાયી :- શ્યામ સુંદીર બનવારી,
અંતરા :- એક હું ન મોહી વાહુ ન માનત,
બિનતી કરત મેં હારી.

રાગ સ્વરૂપ ચિત્રાંકન

				સ્થાયી			
નિ	ધ	પ	પ	પધમપ મગરેસા	રે	સા	
વા	ડ	ડ	ડ	ડડડડ ડડડડ	રી	ડ	
×				2	0	3	

				અંતરા							
સાં	-	સાં	-	-	નિ	નિ	સાં	ધપ	પધસાંનિ	રેસાંનિધ	ધ
મો	ડ	હી	ડ	ડ	વા	હુ	ન	માડ	ડડડડ	ડડનડ	ત
સાં	સાં	નિ	નિ	સાં	ધપ	સાંનિ	ધ	-	ગ	ગ	મ
મો	હી	વા	હુ	ન	માડ	નડ	ત	-	બિ	ન	તી
નિ	ધ	પ	પ	પધમપ મગરેસા	રે	સા					
હા	ડ	ડ	ડ	ડડડડ ડડડડ	રી	ડ					
×				2	0	3					

(ઈ)

(2) રાગ - પહાડી

- આરોહ :- સા રે ગ પ ધ સાં
 અવરોહ :- સાં ધ પ ગ રે સા
 પકડ :- ગ રે સા, ધ, પ ધ સા, ગ પ ધ પ, ગ, રે સા, ધ,
 * નોંધ :- આ રાગમાં મધ્યમને ષડ્જ કરી આરોહ-અવરોહ ગાવા.
 જેથી પહાડી રાગનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ થશે. અવરોહમાં મધ્યમનો
 ઉપયોગથી ભુપાલી રાગથી જુદો પડે છે.

કુમરી

તાલ - દીપચંદી - (માત્રા - 14)

સ્થાયી :- મોરા સૈયા નહીં ઘર આયે
 રહિ-રહિ મોરા જીયા ધબરાવે ।

અંતરા :- બહુત દિન ન ભયી સુધ હુન લીની,
 હાંય રામ જાને, કહાં બિરમાવે ॥

રાગ સ્વરૂપ ચિત્રાંકન

-: સ્થાયી :-

ગ	-પ	પ	ધસા	-	રેગ	રેસા	સા	-	-	ધ	પ	ગગ	ગગ
સૈ	ડયા	ડ	નહિ	ડ	ધડ	રડ	આ	ડ	ડ	પે	ડ	રહિ	રહિ
ગ	મ	રે	રેરે	પગ	સા	સા	લા	ગરેસારે	ગગ	ગ	ગ	પ	ધ
મો	ડ	રા	જીયા	ધબ	રા	ડ	વે	ડડડડ	ડડ	ડ	ડ	મો	રા
×			2				0			3			

અંતરા

પ	પ	-	મ	પ	મમ	મપ	પ	મગરેગ	મધમગ	સાસા	ગમપમ	ગમ	મ
ન	ન	ડ	ભ	યી	સુધ	હુડ	ન	લીડડડ	નીડડડ	બહુ	તડડડ	ડડ	દિ
ગ	મ	ગ	રે	રે	પ	ગ	રે	-	સા	મ	મ	મ	ધ
જા	ડ	ને	ક	હા	બિ	ર	મા	ડ	વે	હા	ય	રા	મ
×			2				0			3			

(ઈ)

(3) રાગ - પીલુ

આરોહ :- સા ગ મ પ નિ સાં
 અવરોહ :- સાં નિ ધ પ મ ગ રે સ
 પકડ :- નિસાગ, નિસા, પ ધ નિ

દુમરી

તાલ - અધ્યા - (માત્રા - 16)

સ્થાયી :- નદીયા કિનારે મેરો ગાંવ,
 કબ ઐયો રી ઘનશ્યામ રે ।

અંતરા :- પીછવર સૈયા કદમ કી છેયા
 લલિતા સખી મેરો નામ ।

સ્થાયી

<u>ગ</u> ગાં ×	-	સા	-	-	ગમ	પ	પ	પ	-	પ	ધ	ગપ	મ	ગ	ગ
	ડ	વ	ડ	ડ	કબ	ઐ	યો	રી	ડ	ધ	ન	શ્યાડ	ડ	મ	ડ
				2				0				3			
				-	સા	ગ	ગમપ	મમપ	નિપ	ગ	ગ	-	-	નિ	સા
				ડ	ન	દિ	યાડડ	ડડડ	કિડ	ના	રે	ડ	ડ	મે	રો
				ડ	કબ	ઐ	યો	રી	ડ	ધ	ન	શ્યાડ	ડ	મ	ડ
				2				0				3			

અંતરા

પ	-	પ	-	પ	પ	પ	ધ	ગ	પ	મ	ગ	મ	ગ	મ	મ
સૈ	ડ	યા	ડ	ક	દ	મ	કી	છૈ	ડ	યા	ડ	લ	લિ	તા	સ
નિપ	ગ	ગ	સાગ	સા-											
ખીડ	મે	રો	નાડ	મ-											
×				2				0						3	

સ્વાધ્યાય

1. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

- (1) રાગ બિહાગનો વિલંબિત ખ્યાલ કયા તાલમાં છે ?
- (2) રાગ બાગેશ્રીની મસીતખાની ગત કઈ માત્રાથી શરૂ થાય છે ?
- (3) તમારા અભ્યાસક્રમમાં સમાવેલ રાગો પૈકી કયા રાગોમાં બંને મધ્યમનો પ્રયોગ થાય છે ?
- (4) રાગ તિલક કામોદનો ધમાર કયા તાલમાં ગાવામાં આવે છે ?
- (5) રાગ સોહનીના છોટા ખ્યાલની રચના કયા તાલમાં છે ?
- (6) રાગ પહાડીની હુમરીના મુખડાના શબ્દો કયા છે ?

2. નીચે આપેલ સ્વર સમૂહ પરથી રાગ ઓળખ સ્પષ્ટ કરો.

- (1) મપધપ, મ, સારેસા
- (2) પનિસારેગસા, રેપમગ, સારેગસા
- (3) મગ મ રે ગ, ધ પ મ ગ રે સા
- (4) પમધ, મરેગ, મધ, નિધ, નિ, પ
- (5) સારેસા, ગમધ

* * *

પ્રસ્તાવના :

સમગ્ર સૃષ્ટિનું સંચાલન લય પર આધારિત છે. અણુ-પરમાણુનું આંદોલન કે સજીવ સૃષ્ટિનું સમગ્ર જીવન લય પર આધારિત છે. વિદ્યાર્થીઓને સ્વયંશિસ્તની ભાવના પેદા કરવા તાલ જ્ઞાન જિંદગીમાં અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. સૂર્ય-ચંદ્ર અને નવગ્રહ પણ એક લયમાં પરિભ્રમણ કરે છે.

“સર્વ જગત નાદાધીન”

અહીં આપણે તિલવાડા, અધ્યા, ધુમાળી, સુલતાલ, પંજાબી તાલનું જ્ઞાન મેળવીશું.

(1) તાલ - વિલંબિત તિલવાડા

માત્રા - 16 ખંડ : 4 જાતિ : ચતુસ્ત્ર

તાલી : 1, 5, 13 ખાલી : 9 બાજ : બંધબાજ

ઉપયોગ : આ તાલનો ઉપયોગ શાસ્ત્રીય સંગીતમાં બડા ખ્યાલ ગાયનમાં થાય છે.

મૂળલય :

માત્રા	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	1
બોલ	ધા	તિરકિટ	ધી	ધી	ધા	ધા	તી	તી	તા	તિરકિટ	ધી	ધી	ધા	ધા	ધી	ધી	ધા
ચિહ્ન	×				2				0				3				×

દુગુન

1	2	3	4	5	6	7	8	
1 2	3 4	5 6	7 8	9 10	11 12	13 14	15 16	
ધાતિરકિટ	ધીધી	ધાધા	તીતી	તાતિરકિટ	ધીધી	ધાધા	ધીધી	
×				2				
9	10	11	12	13	14	15	16	1
1 2	3 4	5 6	7 8	9 10	11 12	13 14	15 16	ધા
ધાતિરકિટ	ધીધી	ધાધા	તીતી	તાતિરકિટ	ધીધી	ધાધા	ધીધી	×
0				3				

(2) તાલ - અધ્યા - (માત્રા - 16)

વિભાગ : 4 તાલી : 1, 5, 13 (માત્રા - 16)

ખાલી : 9 માત્રા પર વાદ્ય : તબલા. ઉપયોગ : શાસ્ત્રીય સંગીત

આ તાલનો ઉપયોગ ઉપશાસ્ત્રીય સંગીત જેવા કે ઢુમરી, કજરી, ચૈતી જેવા પ્રકારોમાં સંગત કરવામાં આવે છે. આ તાલ એ સંગતનો તાલ છે. આ તાલમાં સોલોવાદન કરવામાં આવતું નથી. તેમજ તબલા પર વગાડવામાં આવે છે.

મૂળ લય

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	1
ધા	ધી	ડ	ધા	ધી	ધી	ડ	ધા	ધા	તી	ડ	તા	તા	ધી	ડ	ધા	ધા
×				2				0				3				×

દુગુન લય

1 2	3 4	5 6	7 8	9 10	11 12	13 14	15 16	1 2	3 4	5 6	7 8	9 10	11 12	13 14	15 16	1
ધાધી	ડધા	ધાધી	ડધા	ધાતી	ડતા	તાધી	ડધા	ધાધી	ડધા	ધાધી	ડધા	ધાતી	ડતા	તાધી	ડધા	ધા
×				2				0				3				×

(3) તાલ - ધુમાળી

માત્રા : 8

ખંડ : 4

જાતિ : ચતુસ્ત્ર

તાલી : 1, 3, 7

ખાલી : 5

બાજ : બંધ બાજ

ઉપયોગ : ફિલ્મી ગીતો, કવ્વાલી તથા ધુમાળી તાલ દુમરી, ભજન તથા હળવા ગીત માટે વપરાય છે.

આ તાલ કહરવા સાથે મળતો આવે છે. જેથી આ તાલ ધુમાળી - કહેરવા તરીકે પણ ઓળખાય છે.

મૂળલય :-

માત્રા	1	2	3	4	5	6	7	8	1
બોલ	ધા	ધી	ધા	તી	ત્રક	ધી	ધાગે	ત્રક	ધી
ચિહ્ન	×		2		0		3		×

દુગુન

1	2	3	4	5	6	7	8	1
1 2	3 4	5 6	7 8	1 2	3 4	5 6	7 8	
ધાધી	ધાતી	ત્રકધી	ધાગેત્રક	ધાધી	ધાતી	ત્રકધી	ધાગેત્રક	ધા
×		2		0		3		×

તાલ - ધુમાળી

પ્રકાર : 2જો (મૂળ લય)

માત્રા	1	2	3	4	5	6	7	8	1
બોલ	ધી	ધી	ધા	ધી	ધા	તી	ધાગે	ત્રક	ધી
ચિહ્ન	×		2		0		3		×

દુગુની લય :

1 2	3 4	5 6	7 8	1 2	3 4	5 6	7 8	1
ધીધી	ધાધી	ધાતી	ધાગેત્રક	ધીધી	ધાધી	ધાતી	ધાગેત્રક	ધી
×		2		0		3		×

(4) તાલ - સુલતાલ

માત્રા : 10

ખંડ : 5 (દરેક ખંડ 2, 2 માત્રાના)

તાલી :- 1, 5, 7 માત્રા ઉપર

ખાલી :- 3, 9 માત્રા ઉપર

ઉપયોગ : આ તાલનો ઉપયોગ ધ્રુપદ ગાયકી સાથે થાય છે તથા આ તાલ ખુલ્લા બાજનો હોવાથી તેને મૃદંગ કે પખવાજ પર વગાડવામાં આવે છે.

મૂળલય :

માત્રા	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1
બોલ	ધા	ધા	દિ	તા	કિટ	ધા	કિટ	તક	ગદિ	ગન	ધા
ચિહ્ન	×		0		2		3		0		×

તાલ સુલફાગ દુગુણ (બમણી લય)

ધાધા	દિતા	કિટ ધા	કિટ તક	ગદિ ગન	ધાધા	દિતા	કિટ ધા	કિટ તક	ગદિ ગન
×		0		2		3		0	

(5) તાલ : પંજાબી ત્રિતાલ

તાલ :- પંજાબી ખંડ :- 4 (માત્રા :- 16)

તાલી :- 1, 5, 13 ઉપર ખાલી :- 9મી માત્રા ઉપર

ઉપયોગ : આ તાલનો ઉપયોગ છોટા ખ્યાલ, ઠુમરી, ટપ્પા ગાયકી માટે થાય છે. આ તાલ ત્રિતાલને મળતો આવે છે.

મૂળલય :

માત્રા	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	1
બોલ	ધા	-ધિ	-ક	ધા	ધા	-ધિ	-ક	ધા	ધા	-તી	-ક	તા	તા	-ધિ	-ક	ધા	ધા
ચિહ્ન	×				2				0				3				×
દુગુણ	1 2 3 4	5 6 7 8	9 10 11 12	13 14 15 16	1 2 3 4	5 6 7 8	9 10 11 12	13 14 15 16	1 2 3 4	5 6 7 8	9 10 11 12	13 14 15 16	1 2 3 4	5 6 7 8	9 10 11 12	13 14 15 16	1
	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-તિ-કતા	તા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-તિ-કતા	તા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા-ધિ-કધા	ધા
	×				2				0				3				×

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

- (1) તાલ તિલવાડાની માત્રા અને જાતિ જણાવો.
- (2) તાલ તિલવાડાની ખાલી કઈ માત્રાથી શરૂ થાય છે ?
- (3) તાલ અધ્યાના ખંડ કેટલા છે ?
- (4) તાલ અધ્યાનો ઉપયોગ કયા ગીતપ્રકારમાં થાય છે ?
- (5) તાલ ધુમાળીની માત્રા કેટલી છે ?
- (6) તાલ સુલતાલ(સુલફાગ)નો ઉપયોગ જણાવો.
- (7) તાલ પંજાબીની માત્રા કેટલી છે ?
- (8) તમારા અભ્યાસક્રમમાં સોળ-માત્રાના કેટલા તાલ છે ? જણાવો.

* * *

પ્રસ્તાવના :

બાળક જનનીના હાથે પારણામાં ઝૂલતાં ઝૂલતાં, ફળિયામાં રમતાં રમતાં, પા.. પા.. પગલી પાડતા કે પાટી લઈ શિક્ષણની દુનિયામાં જ્યારે પગરવ માંડે છે, ત્યારે શાળામાં ગવાતા પ્રાર્થના ગીતો, ધૂન, ભક્તિગીતો, શૌર્યગીતો, દેશભક્તિ ગીતો અને કુદરતની સાથે તાદાત્મ્ય મેળવી. સંસ્કૃતિના વારસાને જાળવી રાખતાં ગીતોનું તાલીમબદ્ધ શિક્ષણ મેળવે છે. શ્રવણ કરે છે ત્યારે પોતાનામાં પડી રહેલી સુષુપ્ત શક્તિને જાગ્રત કરવાનું અને ખીલવવાનું કાર્ય થાય છે.

સંગીત વિના આ સૃષ્ટિનું અસ્તિત્વ શક્ય નથી. વિદ્યાર્થી શાળા કક્ષાએ પોતાની આંતરશક્તિને રજૂ કરે એ આ એકમનો હેતુ છે.

પ્રાર્થના - ભજન

જ્ઞાનનું વરદાન દે... હે મા શારદે... મા શારદે.
 સૂરનું સંધાન દે (2) હે મા શારદે... મા શારદે. જ્ઞાનનું વરદાન દે...
 તુજ અખંડિત જ્યોતથી, મુજ જીવનપંથ ઉજાળ,
 તારા પુનિત પ્રકાશે પળ, પ્રગટી દે દીપમાળ,
 આશિષનું દાન દે... હે મા શારદે જ્ઞાનનું વરદાન દે...
 શુદ્ધ-કોમળ તુજ વીણાના, શમણે આવ્યાં,
 છલકાવી દે રિક્ત નયનમાં, ભાવના ભરપૂર,
 તારા ગુણનું ગાન દે, હે મા શારદે... મા શારદે... જ્ઞાનનું વરદાન દે...
 આરોહે-અવરોહે ચાલે શ્વસનની ઘટમાળ,
 સુખ ને દુઃખ તણાં વીણા વણત જીવનશાળ,
 પ્રગતિના સોપાન દે, હે મા શારદે... મા શારદે... જ્ઞાનનું વરદાન દે...
 કવિ : રાહી ઓધારિયા

*

દર્શન દયો ઘનશ્યામ નાથ, મોરી અખિયાં પ્યાસી રે... (2)
 મન મંદિરકી જ્યોતિ જગા દો, ઘટ ઘટ, વાસી રે... દર્શન.
 મંદિર મંદિર મૂરત તેરી, ફિર ભી ન દેખી સૂરત તેરી
 યુગ બીતે ના આયી મિલન કી, પૂરન માસી રે... દર્શન.
 દ્વાર દયા કા જબ તૂ ખોલે, પંચમ સૂરમેં ગૂંગા બોલે,
 અંધા દેખે, લંગડા ચલકર, પહુંચે કાશી રે... દર્શન.
 પાની પીકર પ્યાસ બુઝાઉં, નૈનન કો કૈસે સમજાઉં ?
 આંખ મિચોલી છોડો અબ તો, મન કે બાસી રે... દર્શન.

*

રાખનાં રમકડાં... (2) મારા રામે રમતાં રાખ્યાં રે,
 મૃત્યુલોકની માટી માથે માનવ કહીને ભાખ્યાં રે... ... રાખનાં રમકડાં.
 બોલે ડોલે રોજ રમકડાં, નિત નિત રમત્યું માંડે,
 આ મારું, આ તારું કહીને એકબીજાને ભાંડે રે... ... રાખનાં રમકડાં
 હે કાચી માટીની કાચા સાથે માયા કેરાં રંગ લગાયા ...
 ઢીંગલા ઢીંગલિયે ઘર માંડ્યા, ત્યાં તો વીંઝણલો વીંઝાયો રે ! ... રાખનાં રમકડાં
 અંત અનંતનો તંત ન તૂટ્યો, ને રમત અધૂરી રહી
 તનડા ને મનડાની વાતો આવી તેવી ગઈ ! ... રાખનાં રમકડાં

*

ભીતરનો ભેરુ મારો, આત્મા ખોવાયો રે, મારગનો ચીંધનારો ભોમિયો ખોવાયો,
 હે...ઈ વાટે વિસામો લેતાં જોયો હોય તો કે'જો... ભીતરનો ભેરુ...
 એના રે વિના મારી કાચા છે પાંગળી, આંખ છતાંય મારી આંખ્યું છે આંધળી,
 મારા રે સરવરિયાનો હંસલો રિસાયો, મારા રે સરવરિયાનો હંસલો રિસાયો રે,
 હે...ઈ સરવરમાં તરતો કોઈએ જોયો હોય તો કે'જો... ભીતરનો ભેરુ...
 તનડું રૂંધાણું મારું મનડું રૂંધાણું, મારો તાર તૂટ્યો ને અધવચ ભજન નંદવાણું રે,
 કપરી આંધીમાં મારો દીવડો ઝડપાયો,
 હે....ઈ આંસુ સરકતો કોઈએ જોયો હોય તો કે'જો... ભીતરનો ભેરુ ...

*

હરિ તું ગાડું મારું ક્યાં લઈ જાય ? કાંઈ ના જાણું,
 હે ધરમ કરમના જોડ્યા બળદિયા, ધીરજની લગામ તાણું... હરિ તું...
 સુખ ને દુઃખનાં પૈડાં ઉપર ગાડું ચાલ્યું જાય,
 કદી ઊગે આશાનો સૂરજ, કદી અંધારું થાય.
 હે... મારી મુજને ખબર નથી કે ક્યાં મારું ઠેકાણું ?... હરિ તું...
 પાંપણપટારે સપનાં સંઘર્યાં, મનની સાંકળ વાસી રે,
 ડગર ડગરિયાં આવે નગરિયાં, ના આવે મારું કાશી રે.
 હે... ક્યારે વેરણ રાત વીતે ને ક્યારે વાથે વ્હાણું ?... હરિ તું...
 ક્યાંથી આવું, ક્યાં જવાનું, ક્યાં મારે રહેવાનું ?
 અગમ-નિગમનો ખેલ અગોચર, મનમાં મૂંઝાવાનું.
 હે... હરતું-ફરતું શરીર તો છે પિંજર એક પુરાણું !... હરિ તું...

*

વૃન્દાવન કા કૃષ્ણ કન્દૈયા સબકી આંખો કા તારા
 મનહી મન ક્યોં જલે રાધિકા
 મોહન તોહે સબકા પ્યારા... વૃન્દાવન કા
 જમુના તટ પર નન્દ કા લાલા જબ જબ રાસ રચાયે રે
 તન-મન ડોલે કાન્હા એસી બંસી મધુર બજાયે રે
 સુધ બુધ ખોય ખડી ગોપિયા જાને કેસા જાદુ ડાલા... વૃન્દાવન કા....

રંગ સલોના ઐસા જૈસે છાઈ બદરિયા સાવનકી

એરી મૈતો હુઈ દીવાની સાવન કે મન ભાવનકી

તેરે કારણ દેખ બાવરે છોડ દિયા મૈને જગ સારા...

વૃન્દાવન કા

*

તોરા મન દર્પણ કહેલાયે...

ભલે બુરે સારે કર્મો કો દેખે ઓર દિખાયે... તોરા મન ... ટેક

મન હી દેવતા, મન હી ઈશ્વર, મન સે બડા ન કોય,

મન ઉજ્યારા જબ જબ ફૈલે જગ ઉજ્યારા હોય,

ઈસ ઉજલે દર્પણ પર પ્રાણી, ધૂલ ન જમને પાયે... તોરા... 1

સુખકી કલીયાં, દુઃખ કે કાંટે, મન સબકા આધાર,

મન સે કોઈ બાત છૂપેના, મન કે નયન હજાર,

જગસે ચાહે ભાગલે પ્રાણી, મન સે ભાગ ન પાયે... તોરા... 2

તન કી દોલત ઢલતી છાયા મન કા ધન અનમોલ,

તન કે કારણ મન કે ધન કો મત માટી મેં રોલ,

મન કી કદર ભૂલાનેં વાલા, હીરા જનમ ગવાંયે... તોરા... 3

- સાહિલ લુધિયાનવી

*

હે કરુણાના કરનારા તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી,

હે સંકટના હરનારા તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી

મેં પાપ કર્યો છે એવાં, હું ભૂલ્યો તારી સેવા,

મારી ભૂલોના ભૂલનારા, તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી...

હે કરુણાના કરનારા

હે પરમ કૃપાળુ, વહાલા મેં પીધા વિષના પ્યાલા,

વિષને અમૃત કરનારા, તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી...

હે કરુણાના કરનારા

હું અંતરથી થઈ રાજી, ખેલ્યો છું અવળી બાજી

અવળી સવળી કરનારા, તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી....

હે કરુણાના કરનારા

ભલે છોરું કછોરું થાયે, તું માવતર કહેવાય

મીઠી છાયાના દેનારા, તારી કરુણાનો કોઈ પાર નથી...

હે કરુણાના કરનારા

મને મળતો નથી કિનારો, મારો ક્યાંથી આવે આરો.

છે ભક્તનું દિલ ઉદાસી, તારે શરણે છું અવિનાશી....

હે કરુણાના કરનારા

*

અંખિયા હરિ દર્શન કી પ્યાસી,

દેખ્યો ચાહત, કમલનૈનકો

નિસિ દિન રહત ઉદાસી... અંખિયા ...

આયો ઉધો ફિરી ગયે આંગન,

ડારિ ગયે ગન ફાંસી... અંખિયા...

કેસરિ-તિલક મોતિનકી માલા,

વૃન્દાવન કો વાસી... અંખિયા...

કાહૂકે મની કોઉ ન જાનત.
 લોગન કે મન હાંસી.... અંખિયા...
 ‘સૂરદાસ’ પ્રભુ ! તુમરે દરસ બિન.
 લે હૌ કરવત કાસી.... અંખિયા...
 - સૂરદાસ

*

સુનીરી મેં ને નિર્બલ કે બલરામ
 જબલગ જગબલ અપનો વરત્યો (૨)
 નેક સર્યો નહિં કામ (૨)
 નિર્બલ હવે બલરામ પુકાર્યો
 આયે આધે નામ, હરિ આયે આધે નામ... સુનીરી
 અપબલ તપબલ ઓર બાહુબલ
 ચોથા હૈ બલ દામ (૨)
 ‘સુર’ કિશોર કીપા સે સબ બલ
 હારે કો હરી નામ (૩).. સુનીરી
 - સૂરદાસ

*

રાગ : ખમાજ

તાલ : કહરવા

વૈષ્ણવ જન તો તેને રે કહીયે જે, પીડ પરાઈ જાણે રે.
 પર દુઃખે ઉપકાર કરે તો યે, મન અભિમાન ન આણે રે. વૈષ્ણવ જન...
 સકળ લોકમાં સહુને વંદે, નિંદા ન કરે કેની રે
 વાય કાછ મન નિશ્ચલ રાખે, ધન ધન જનની તેની રે. વૈષ્ણવ જન...
 સમદષ્ટિ ને તૃષ્ણા ત્યાગી, પર સ્ત્રી જેને માત રે
 જીહ્વા થકી અસત્ય ન બોલે, પરધન નવઝાલે હાથ રે. વૈષ્ણવ જન...
 મોહમાયા વ્યાપે નહીં જેને, દૃઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાં રે
 રામ નામ શું તાળી રે લાગી, સકળ તીરથ તેના તનમાં રે. વૈષ્ણવ જન...
 વણલોભીને કપટ રહીત છે, કામ, ક્રોધ નિવાર્યા રે
 ભણે નરસૈયો તેનું દરશન કરતાં, કુળ ઈકોતેર તાર્યા રે. વૈષ્ણવ જન...
 - નરસિંહ મહેતા

સુગમ ગીત

માડી ! તારું કંકુ ખર્યું ને સૂરજ ઊગ્યો,
 જગ માથે જાણે પ્રભુતાએ પગ મૂક્યો,
 કંકુ ખર્યું ને સૂરજ ઊગ્યો... માડી ! તારું ...

મંદિર સર્જાયું ને ઘંટારવ ગાજ્યો,
 નભનો ચંદરવો માએ આંખ્યુંમાં આંજ્યો,
 દીવો થાવા મંદિરનો ચાંદો આવી પૂજ્યો,
 કંકુ ખર્યું ને સૂરજ ઊગ્યો... માડી ! તારું ...

માવડીની કોટમાં તારાનાં મોતી,
 જનનીની આંખ્યુંમાં પૂનમની જ્યોતિ,
 છડી રે પુકારી માની મોરલો ટહુક્યો,
 કંકુ ખર્યું ને સૂરજ ઊગ્યો... માડી ! તારું ...
 માવડીના રથના ઘૂઘરા રે બોલ્યા,
 અજવાળી રાતે માએ અમૃત ઢોળ્યાં,
 ગગનનો ગરબો માનાં ચરણોમાં ઝૂક્યો,
 કંકુ ખર્યું ને સૂરજ ઊગ્યો... માડી ! તારું ...
કવિ : સ્વ. અવિનાશ વ્યાસ

*

એક દિ હોડકાને આવ્યું ગુમાન કે,
 દરિયાની શોભા તે હું છું.
 ભીતર પરવાળાં ને, તટ પર રેતી કહે
 દરિયામાં ચમકે તે હું છું... !
 ચંચળ મોજાં યે બધા, કૂદી કૂદીને કહે
 દરિયો જે ઘૂઘવે તે હું છું.
 નદીઓ ઠલવાઈ બધી ભેગી બોલી ઊઠી,
 દરિયાનો વૈભવ તે હું છું.
 છીપલાં ને શંખલાયે સાથે ખખડી ઊઠાય
 દરિયાની ઓળખે તે હું છું.
 મીઠા જેવું પેલું મીઠું બોલી ઊઠ્યું
 દરિયો પરખાય તે હું છું.
 સાંભળીને ચૂપ સાવ, દરિયો શિયાંવિયાં
 મનમાં મૂંઝાય શું હું છું ?
- ડૉ. વિરંચિ ત્રિવેદી

*

મારી વેણીમાં ચાર ચાર ફૂલ, અંબોડલે શોહે સોહામણી એ જૂલ. મારી...
 પહેલું ફૂલ જાણે મારા સસરાજી શોભતા, જાણે પેલું મોગરાનું ફૂલ,
 એની સુવાસે મ્હેકે ઘર ઘરનો ઓરડો, ગંભીર ને સૌમાં અતુલ. મારી...
 બીજું ફૂલ જાણે મારાં સાસુજી આકરાં, જાણે પેલું સૂર્યમુખી ફૂલ,
 જ્યારે જુઓ ત્યારે ખીલ્યું ને ફાલ્યું, મસ્તીમાં રહેતું મશગૂલ. મારી...
 ત્રીજું ફૂલ જાણે મારી નણદી પેલી નાનકી, જાણે રૂડું ચંપાનું ફૂલ,
 સૂરજ ઊગતાંની સાથ માંડતું એ મ્હેકવા, સાંજ સુધી કાઢતું ભૂલ. મારી...
 ચોથું ફૂલ જાણે મારા હૈયાના હારનું, જાણે રૂડું રાતરાણી ફૂલ,
 દિવસેના બોલે એ મોટાંના માનમાં, રાતડીયે બોલે બુલબુલ. મારી...

*

અમે તરૂવર અમે ડાળીઓ અમે નવોદિત પાન
 અમે ધરાને ગગન મંડળે કરીએ સુંદર... ગાન
 અમે પોયણાં અમે કમલને લીલાં લીલાં પાન
 અમે ઉષાથી સંધ્યા સુધી મકરંદ કેરું ... ગાન

અમે બીજને, અમે ખેતરો લીલાં સૂકાં... ધાન
 અમે ધુપ-વર્ષાને શિશિરે કરીએ એક જ... ગાન
 અમે જ શ્રદ્ધા-સુખ-શાંતીને બધાં બન્યાં... વરદાન
 અમે હૃદયને રુધિર બની જઈ કરીએ અર્ધ... ગાન
 - રમેશ પટેલ 'પ્રેમોર્મિ'

*

લોકગીત

કોણ હલાવે લીંબડી, કોણ ઝુલાવે પીપળી,
 ભાઈની બેની લાડકી, ભઈલો ઝુલાવે ડાળખી.
 હે... લીંબડીની આજ ડાળ ઝુલાવે, લીંબોળી ઝોલાં ખાય,
 હીંચકો નાનો બેનનો એવો, આમ ઝૂલણ્યો જાય,
 લીંલુડી લીંબડી હેઠે બેનીબા હીંચકે હીંચે...
 હે... પંખીડાં... હે ઓરાં આવો... હે પંખીડાં.
 બેની મારી હીંચકે હીંચે, ડાળીઓ તું ઝુલાવ.
 પંખીડાં ડાળીએ બેસો, પોપટજી પ્રેમથી હીંચો...
 આજ હીંચોળું બેનડી તારાં હેત કઢ્યાં ન જાય,
 મીઠડો વાયુ આજ બેની તારા હીંચકે બેસી જાય.
 કોયલ ને મોરલા બોલે, બેનીનો હીંચકો ડોલે...
 હે... આજ વીરો મારો લાવશે એવાં મીઠાં ફળ ને ફૂલ,
 ભાઈ-બેનીના હેતની આગળ, જગ આખું થશે ડૂલ.
 વીરાને રાખડી બાંધું, વીરાના મીઠડાં લેશું...

કવિ : સ્વ. શ્રી અવિનાશ વ્યાસ

*

મારે પાલવડે બંધાયો જશોદાનો જાયો,
 આખા રે મલકનો માણીગર મોહન
 એક નાનીશી ગાંઠે ગંઠાયો ... જસોદાનો જાયો...
 એવો રે બાંધ્યે કે છૂટ્યો ના છૂટે,
 આંખ્યુંનાં આંસુ એનાં ખૂટ્યાં ના ખૂટે -
 આજ ઠીક નાથ હાથ મારે આયો... જસોદાનો જાયો...
 મારે કાંકરિયાં ને મટુકી ફૂટે,
 મારગ આવી મારાં મહીડાં નિત લૂટે,
 મને લૂંટતાં એ પોતે લૂંટાયો જસોદાનો જાયો...
 સ્તંભ વિના આખું આકાશ લટકાવ્યું,
 મહીં ચન્દ્ર-સૂરજ-તારાનું તોરણ ટીંગાવ્યું,
 સહુને ટીંગાવનાર લટકતો લાલ
 મારા પાલવની કોરે ટીંગાયો ... જસોદાનો જાયો...

કવિ : સ્વ. શ્રી અવિનાશ વ્યાસ

*

મારે ટોડલે બેઠો રે, મોર કાં બોલે ?
 મારા હૈડાં હારોહાર, મારાં દલડે લહેર્યો જાય,
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે, મોર કાં બોલે ?

મારી હાંસડીએ બેઠો રે, મોર કાં બોલે ?
 મારી હાંસડી હારોહાર મારો હારલો લહેર્યો જાય,
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે, મોર કાં બોલે ?
 મારી નથડીએ બેઠો રે મોર કાં બોલે ?
 મારી નથડી હારોહાર, મારી ટીલડી લહેર્યો જાય...
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે... મોર કાં બોલે...
 મારે ચૂડલે બેઠો રે, મોર કાં બોલે ?
 મારા ચૂડલાં હારોહાર, મારી બંગડી લહેર્યો જાય
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે, મોર કાં બોલે ?
 મારી ચૂંદડીએ બેઠો રે મોર કાં બોલે ?
 મારી ચૂંદડી હારોહાર, મારો કમખો લહેર્યો જાય,
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે, મોર કાં બોલે ?
 મારે કડલે બેઠો રે મોર કાં બોલે ?
 મારાં કડલાં હારોહાર, મારી કાંબિયું લહેર્યો જાય,
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે, મોર કાં બોલે ?
 મારે ચોટલે બેઠો રે મોર કાં બોલે ?
 મારા હૈડા હારોહાર, મારાં દલડાં લહેર્યો જાય,
 જનાવર જીવતાં ઝાલ્યાં રે, મોર કાં બોલે ?

*

ગરબો

આજ ગગનથી ચંદન ઢોળાય રે
 અહીંયા મને આસોના ભણકારા થાય,
 કોઈ આવતું ક્ષિતિજથી પરખાય રે,
 આછા આછા ચાંદનીના ચમકારા થાય.
 આસમાની ઓઢણીમાં તારલા ઝબૂકતા,
 ગરબે રમવા બિરદાળી જગે પગ મૂકતાં,
 માડી ગરબે ધૂમે તાળીઓ વીંઝાય રે,
 કંઠે કંઠે કોયલનો ટહુકો વરતાય રે.
 નોરતાંની રાતડી પાવનકારી,
 એક એક ગોરી ધૂમે કાયા શણગારી,
 એનું રૂપ ઘૂંઘટથી છલકાય રે,
 ઢળી ઢળી લોચનિયાં મલકાય રે.

*

રમવાને ગ્યાં'તા અમે સહિયર ચોકમાં,
 મોતી ખોવાણું મારું રમતાં હો જી રે... રમવાને ગ્યાં'તાં...
 જડ્યું હોય તો આલો, મારા નાના નણંદબા,
 એ... તમને આપું મારા હૈડાં કેરો હારલો હો જી રે... રમવાને ગ્યાં'તાં...
 જડ્યું હોય તો આલો મારા નાના દેરીડા,
 એ... તમને આપું, મારા હૈડાં કેરો હારલો હો જી રે... રમવાને ગ્યાં'તાં...

જડ્યું હોય તો આલો મારા નાના ભાણેજડાં,
 એ... તમને આપું, મારા હૈડાં કેરો હારલો હો જી રે
 રમવાને ગ્યાં'તાં અમે સહિયર ચોકમાં મોતી ખોવાણું મારું રમતાં હો જી રે
 ...રમવાને ગ્યાં'તાં...

*

મા તારો ગરબો ઝાકમઝોળ, ધૂમે છે ગોળગોળ, પાવાગઢની પોળમાં રે લોલ.
 મા તારી ઓઢણી રાતી ચોળ, ઢોલી છેડે ઢોલ, પાવાગઢની પોળમાં રે લોલ.
 માડી રમે ગરબે સજી સોળે શણગાર, માડીના કંકુથી પાવન પગથાર,
 મા તારો ગરબો રંગે તરબોળ, ઊડે રંગ છોળ.... પાવાગઢની....
 ખમ્મા ખમ્મા મા તારો જયકાર, માડી તારાં ચરણોમાં ઝાંઝર ઝણકાર.
 મા તારે ગરબે ફૂલનો હિંડોળ, મોંઘો અણમોલ... પાવાગઢની...

*

સોનલ ગરબો શિરે, અંબે મા ચાલે ધીરે ધીરે,
 રૂપલ ગરબો શિરે, અંબે મા ચાલે ધીરે ધીરે... ટેક
 લટકે ને મટકે રાસ રમે છે,
 પાંચાળીના તીરે, અંબેમાં ચાલે ધીરે ધીરે... સોનલ ગરબો
 સોળે શણગારે શોભા વધે છે,
 હાર હીરાના હૈયે, અંબે મા ચાલે ધીરે ધીરે... સોનલ ગરબો
 સખીઓ સંગાથે કેવાં ધૂમે છે,
 ફરર ફૂદડી ફરે, અંબે મા ચાલે ધીરે ધીરે... સોનલ ગરબો
 અત્તર સુગંધી કેવાં ઊડે છે,
 મહેકે ગુલાબનાં નીર, અંબે મા ચાલે ધીરે ધીરે... સોનલ ગરબો
 બંસરી વીણા સૂર પૂરે છે,
 મૃદંગ વાગે છે ધીરે ધીરે, અંબે મા ચાલે ધીરે ધીરે... સોનલ ગરબો

*

સાચી રે મારી સત રે ભવાની મા, અંબા ભવાની મા,
 હું તો તારી સેવા કરીશ, મૈયાલાલ.
 નવ નવ નોરતાં, પૂજાઓ કરીશ મા,
 વિરાટનો ગરબો તારો ઝીલીશ મૈયાલાલ... સાચી રે...
 જ્યોતિમાં એક તારી છે જ્યોતિ, તારા સતનું ચમકે છે મોતી,
 માડી રે મારી શક્તિ ભવાની મા,
 હું તો તારી આરતી ઉતારું, મૈયાલાલ... સાચી રે...
 શક્તિ રે, તું તો જગની જનેતા મા, ભોળી ભવાની મા, અંબા ભવાની માત,
 હું તો તારાં પગલાં પૂજશ મૈયાલાલ... સાચી રે...
 જગમાં તેં જ એક માયા રચાવી, દર્શન દેવા તું સામે રે આવી,
 માડી રે આવો રમવા ભવાની મા,
 હું તો તારાં વારણાં લઈશ મૈયાલાલ... સાચી રે...

*

ગઝલ

આમ છંદોલયની પણ શાયદ ખબર પડશે તને,
 એક અક્ષર પણ કરી જો રદ ખબર પડશે તને !
 લટ ઘટાઘનધોર ચહેરા પર વિખેરી નાખ તું,

પોખ સુદ પુનમ છે શ્રાવણ વદ ખબર પડશે તને
 ઓળખી લે બંને બાજુથી રણકતા ઢોલને
 આપણામાં કોણ છે નારદ ખબર પડશે તેને !
 તું પ્રથમ તારો જ માહિતગાર થઈ જા, એ પછી,
 બાઈબલ કુરખાન ઉપનિષદ ખબર પડશે તને !
 ભરબપોરે તુ કદી માપી જો તારો છાંયડો,
 કેટલું ઊંચું છે તારું કદ ખબર પડશે તને ?
 તું ખલીલ અજવાળું પૂરું થાય ત્યાં અટકી જજે
 ક્યાંકી લાગી મારા ઘરની હદ ખબર પડશે તને !
 - ખલીલ ધનતેજવી

*

ફિલ્મી શાસ્ત્રીય સંગીત

ગીત : હસરત જયપુરી સંગીત : શંકર જયકિશન

અજહૂં ન આં બાલમા, સાવન બીતા જાએ ।
 નીંદ બી અંચિયન-દ્વાર ન આં,
 તોસે મિલન કી આસ બી જાએ ।
 આઈં બહાર ચિલે ફુલવા, મોરે સપને કૌન સજાએ ।
 ચાંદ કો બદરા ગરવા લગાએ,
 ઔર બી મોરા મન લલચાએ ।
 યાર હસીન ગલે લગ જાએ, મોરી અમર ગુજરતી જાએ ।

*

ગીત : ગુલઝાર સંગીત : વસંત દેસાઈ

બોલે રે પપીહરા, નિત ઘનં બરસે,
 નિત મન પ્યાસા, નિત મન બરસે ।
 પલકોં પર ઇક બૂંદ સજાએ, બૈઠી હૂં સાવન લે જાએ,
 જાએ, પી કે દેશ મેં બરસે, નિત મન પ્યાસા, નિત મન તરસે ।
 સાવન જો સંદેશા લાએ, મેરી ઔંચ સે મોતી પાએ,
 દાન મિલે બાબુલ કે ઘર સે, નિત મન પ્યાસા, નિત મન તરસે ।

*

ગીત : ભરત વ્યાસ સંગીત : આદિનારાયણ વ્યાસ

સોહની રાગ : કુહૂ-કુહૂ બોલે કોયલિયા ।
 કુંજ-કુંજ મેં ખંવરે ડોલે, ગુન-ગુન બોલે.... કુહૂ-કુહૂ...
 સજ સિંગાર ઋતુ આઈં બસંતી, જૈસે નાર કોઈં હો રસવંતી ।
 સા નિ ધ મ ધ નિ સા ગ મ ગ મ ધ નિ સા રે સા નિ ધ નિ
 સા રે સા નિ સા રે સા નિ ધ નિ નિ ધ નિ નિ ધ નિ મ ધ
 ધ મ ધ ધ મ ધ ગ રે ગ મ ધ નિ
 સજ સિંગાર ઋતુ આઈં બસંતી, જૈસે નાર કોઈં હો રસવંતી ।
 ડાલી-ડાલી કલયિયોં કો તિતલિયાં ચૂમે ।
 ફૂલ-ફૂલ પંચડિયાંં ડોલે, ધોલે ॥ કુહૂ-કુહૂ ।
 બહાર રાગ : કાહે ઘટા મેં બિજલી ચમકે, હો સક્તા હૈ મેઘરાજ ને બાદરિયા કા
 શ્યામ-શ્યામ મુખ ચૂમ લિયા હો ।

સોહની રાગ : ચોરી-ચોરી મન-પંછી ઉડે, નૈના જુડે... કુહૂ-કુહૂ ...
 જૌનપુરી રાગ : ચંદ્રિકા દેખ છાઈ, પિયા, ચંદ્રિકા દેખ છાઈ ।
 ચંદા સે મિલકે મન-હી-મન મેં મુસકાઈ, છાઈ ચંદ્રિકા દેખ છાઈ ।
 શરદ સુહાવન, મધુ મનભાવન, વિરહી જનોં કા સુખ-સરસાવન
 સોહની રાગ : છાઈ છાઈ પૂનમ કી છટા, ઘૂંઘટ હટા ! કુહૂ-કુહૂ બોલે
 યમન રાગ : સરસ રાત મન ભાણ પ્રિયતમા, કમલ - કમલિની મિલે ।
 કિરન-હાર દમકે જલ મેં ચાંદ ચમકે, મન સાનંદ આનંદ ડોલે રે ...
 નિ રે ગ મં ધ નિ સા ધ નિ સા સા નિ સા ગ રે ગ ।
 સા રે નિ સા ધ નિ મ ધ નિ સા નિ રે નિ રે ॥
 ધ નિ ધ નિ મ ધ મ ધ ગ મ ગ મ ।
 ગ મ ઘ નિ સા ગ મ ધ નિ સા ધ નિ સા ॥

*

સ્વાગત ગીત

શુભ દિન આયો, આયો રે, સોનેરો સૂરજ ઉગ્યો આંગન મેં,
 અંતર સે કરતે હૈ સન્માન રે, સોનેરો સૂરજ ઉગ્યો આંગન મેં... શુભ દિન આયો...
 પુણ્યવંત આત્મા કે ચરણજો પડે હૈ, માનો કે ચંદ્રમા કે તેજ ઢલે હૈ,
 આપ તો હમારે મહેમાન હૈ, સોનેરો સૂરજ ઉગ્યો આંગન મેં... શુભ દિન આયો...
 કનક કટોરી મેં કેસર ઘોલે, ચંદન કા તિલક લગાવે,
 માનવંત મહેમાનો પે, ફૂલ બરસાવે, મંગલ ગીત ગૂંજાવે,
 અમર હો જાવે જગમેં નામ રે, સોનેરો સૂરજ ઉગ્યો આંગન મેં... શુભ દિન આયો...

*

લગ્નગીત

પરથમ ગણેશ બેસાડો રે મારા ગણેશ દુંદાળા (4)
 ગણેશ દુંદાળા ને મોટી ફાંદાળા (2)
 ગણેશજી વરદાન દેજો રે મારા ગણેશ દુંદાળા (2)
 ગણેશ દુંદાળા ને મોટી ફાંદાળા (2)
 ગણેશજીને પાય લાગુ રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 ઊઠો ગણેશ ને ઊઠો પરમેશ્વર
 તમ આવે રંગ રહેશે રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 ગણેશ દુંદાળા ને મોટી ફાંદાળા
 ગણેશજી વરદાન દેજો રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 અમ આવે તમે લાજો રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 અમારે જોશે સવામણનો રે લાડુ
 અમ આવે વેવાઈ ભડકે રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 ગણેશ દુંદાળા ને મોટી ફાંદાળા
 ગણેશજી વરદાન દેજો રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 વિવાહ અગરણ ને જગત જનોઈ
 પરથમ ગણેશ બેસાડો રે મારા ગણેશ દુંદાળા
 ગણેશ દુંદાળા ને મોટી ફાંદાળા
 ગણેશજી વરદાન દેજો રે મારા ગણેશ દુંદાળા

*

કંકુ છાટી કંકોતરી મોકલો, એમાં લખજો બેનનાં નામ

લગન આવ્યાં ઢૂકડાં-

બેનના દાદા આવ્યા ને માતા આવશે,

બેનનાં મોટાંબાનો હરખ ન માય ...

લગન...

બેનના કાકા આવ્યા ને કાકી આવશે

બેનનાં ફૈબાનો હરખ ન માય ...

લગન...

બેનના મામા આવ્યા ને મામી આવશે

બેનનાં માસીબાનો હરખ ન માય ...

લગન...

બેનના વીરા આવ્યા ને ભાભી આવશે

બેનનાં બેનીનો હરખ ન માય ...

લગન...

*

મારા નખના પરવાળા જેવી ચૂંદડી

મારી ચૂંદડીનો રંગ રાતો હો લાડકી...

ઓઢોને સાહેબજાદી ચૂંદડી !

હું તે કેમ કરી ઓઢું રે સાયબા ચૂંદડી

મારો દાદોજી દેખે, માતાજી દેખે...

કેમ રે ઓઢું હું સોરંગ ચૂંદડી !

તમારા દાદાના તેડ્યા અમે આવયા

તમારી માતાનાં મને મોઢ્યા હો લાડકી...

ઓઢોને સાહેબજાદી ચૂંદડી !

હું તે કેમ કરી ઓઢું રે સાયબા ચૂંદડી,

મારો વીરોજી દેખે ભાભીજી દેખે...

કેમ રે ઓઢું હું સોરંગ ચૂંદડી !

તમારા વીરાના તેડ્યા અમે આવયા

તમારી ભાભીના ગુણ ગાશું હો લાડકી...

ઓઢોને સાહેબજાદી ચૂંદડી !

*

દેશભક્તિ ગીત

હમ करें राष्ट्र-आराधन, हम करें राष्ट्र-आराधन,

तन से, मन से, धन से, तन-मन-धन जीवन से... हम करें राष्ट्र आराधन...

अंतर से मुख से कृति से, निश्चल हो निर्मल मति से ।

श्रद्धा से मस्तक नत से, हमें करें राष्ट्र अभिवादन ॥ 1 ॥

अपने हँसते शैशव से, अपने खिलते यौवन से,

प्रौढ़ता पूर्ण जीवन से, हम करें राष्ट्र का अर्चन ॥ 2 ॥

अपने अतीत तो पढ़कर, अपना इतिहास उलटकर,

अपना भविष्य समझकर, हम करें राष्ट्र का चिंतन ॥ 3 ॥

हमने ही उसे दिया था, सांस्कृतिक उच्च सिंहासन,

माँ जिस पर बैठी सुख से, करती थी जग का शासन,

अपना तन-मन-धन देकर हम करें पुनःसंस्थापन ॥ 4 ॥

*

નવ જવાનો ભારતકી, તકદીર બના દો,

ફૂલોં કે ઈસ ગુલશન સે, કાંટો કો હટા દો...

નવ જવાનો...

તોડ કે સારે જાલ વિદેશી, કરલો દેશ કો અપના,

રહ ન જાયે દેશ અધૂરા, કોઈ સુંદર સપના...	નવ જવાનો...
ઘરમેં આગ લગાયે, જો દીપકો બુજા દો,	
ફૂલો કે ઈસ ગુલશન સે, કાંટો કો હટા દો...	
હમ ભારત કે વાસી, ક્યોં હૈ દુનિયામેં શર્મિંદા...	નવ જવાનો...
દેશ કે કારન મૌત ભી આયે, ફિરભી રહેંગે જિંદા,	
જય જય હિન્દ કે નારોં સે ધરતી કો હિલા દો.	
ફૂલો કે ઈસ ગુલશન સે, કાંટો કો હટા દો...	નવ જવાનો...
અપને સાથ હૈ કેસે, કેસે બલવાનો કી શક્તિ,	
શ્રી જવાહર કી હિંમત, બાપુજી કી ભક્તિ.	
દેશ કા ઝંડા જગમેં ઊંચા કરકે દિખા દો...	નવ જવાનો...

- સકીલ બદાયૂની

*

ધરતી કી શાન તૂ હૈ, પ્રભુ કી સંતાન,
 તેરી મુઝીયોં મેં બંધ તૂફાન હૈ રે... મનુષ્ય તૂં...
 તૂ જો ચાહે પર્વત પહાડો કો ફોડ દે,
 તૂ જો ચાહે નદીયોં કે મુખ કો ભી મોડ દે
 તૂ જો ચાહે માટી સે અમૃત નીચોડ દે
 તૂ જો ચાહે ધરતી કો અંબર સે જોડ દે
 અમર તેરે પ્રાણ (2)... મિલા તુજકો વરદાન
 તેરી આત્મા મેં સ્વયં ભગવાન હૈ રે... મનુષ્ય તૂં...
 નયનો મેં જવાલ તેરી ગતિ મેં ભૂચાલ
 તેરી છાતી મેં છૂપા મહાકાલ હૈ
 પૃથ્વી કે લાલ તેરા હિમગીરી સા ભાલ
 તેરી ભૂકુટી મેં તાંડવ કા તાલ હૈ
 નિજ કો તૂ જાન (2) ... જરા શક્તિ પહેચાન
 તેરી વાણી મેં યુગ કા આઘાન હૈ રે... મનુષ્ય તૂં...
 ધરતી કા ધીર તૂ હૈ, અગ્નિ સા વીર
 તૂ જો ચાહે તો કાલ કો ભી થામ લે
 પાપો કા પ્રલય રૂકે, પશુતા કા શીશ ઝૂકે
 તૂ જો અગર હિંમત સે કામ લે,
 ગુરૂ સા મતિમાન (2) પવન સા તુ ગતિમાન
 તેરી નભસે ભી ઊંચી ઉડાન હૈ રે... મનુષ્ય તૂં...

*

રાષ્ટ્રગાન : વંદેમાતરમ્
 વંદેમાતરમ્ વંદેમાતરમ્
 સુજલામ સુફલામ મલયજ શીતલામ
 શસ્ય-શ્યામલામ માતરમ
 વંદેમાતરમ્ વંદેમાતરમ્
 શુભ્ર જ્યોત્સના પુલકિત યામિનીમ
 ફુલ્લ કુસુમિત દ્રુમદલ શોભિનીમ

સુહાસિનીમ સુમધુર ભાષિણીમ

સુખદામ વરદામ માતરમ

વંદેમાતરમ્ વંદેમાતરમ્

કવિશ્રી બંકિમચંદ્ર ચટ્ટોપાધ્યાય

*

વન્દે માતરમ્ (પૂર્ણગીત)

વન્દે માતરમ્, વન્દે માતરમ્
સુજલામ્ સુફલામ્ મલયજ શીતલામ્
શસ્ય-શ્યામલામ્ માતરમ્ ॥ વન્દે માતરમ્
શુભ્ર-જ્યોત્સ્નાં પુલકિત યામિનીમ્
ફુલ્લ કુસુમિત દ્રુમદલ શોભિનીમ્
સુહાસિનીમ્ સુમધુર - ભાષિણીમ્ ।
સુખદામ્ વરદામમ્ માતરમ્ ॥ વન્દે માતરમ્
કોટિ-કોટિ કંઠ કલ-કલ નિનાદ કરાલે
કોટિ-કોટિ ભુજૈર્ધૃત ખરકરવાલે,
અબલા કેનો માં એતો બોલે
બહુબલ ધારિણીમ્ નમામિ તારિણીમ્
રિપુદલવારિણીમ્ માતરમ્ ॥ વન્દે માતરમ્
તુમિ વિદ્યા તુમિ ધર્મ,
તુમિ હૃદિ તુમિ મર્મ
ત્વં હિ પ્રાણાઃ શરીરે,
બાહુ તે તુમિ માં શક્તિ
હૃદયે તુમિ માં શક્તિ
તોમારઙ્ પ્રતિમા ગડિ મંદિરે મંદિરે ॥ વન્દે માતરમ્
ત્વં હિ દુર્ગા દશપ્રહરણધારિણીમ્
કમલા કમલદલ વિહારિણી
વાણી વિદ્યાદાયિની, નમામિ ત્વાં, નમામિ કમલામ્ ।
અમલામ્, અતુલામ્, સુજલામ્, સુફલામ્, માતરમ્
શ્યામલામ્, સરલામ્, સુસ્મિતામ્, ભૂષિતામ્
ધરણીમ્, ભરણીમ્, માતરમ્ ॥ વન્દે માતરમ્

રચયિતા - કવિશ્રી બંકિમચંદ્ર ચટ્ટોપાધ્યાય

*

રાષ્ટ્રગીત - જનગણમન

જનગણમન અધિનાયક જય હે ભારત ભાગ્ય વિધાતા
પંજાબ, સિન્ધુ, ગુજરાત, મરાઠા, દ્રાવિડ, ઉત્કલ, બંગા,
વિન્ધ્ય, હિમાચલ, યમુના ગંગા, ઉચ્છલ જલધિ તરંગ,
તવ શુભ નામે જાગે, તવ શુભ આશિષ માગે,
ગાહે તવ જય ગાથા,
જનગણમંગલદાયક જય હે ભારત ભાગ્ય વિધાતા
જય હે, જય હે, જય હે, જય જય જય જય હે.

રચયિતા - કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

*